

BYGGNADS ARBETAREN

Så ska Byggnads
spara 20 miljoner

12 dog i olyckor
förra året

Medlemmar **flyr**
höjda avgifter

Tv-Willy spår färre
byggprogram

MODE- BYXOR VINNER

Het trend testad på bygget

Fusk och fajt – då kan jobbet ryka

Kenneth Petterson
chefredaktör,
ansvarig utgivare
08-728 49 70
070-607 56 97
k.p@byggnadsarbetaren.se

Katarina Connheim
allmänreporter,
08-728 49 87
070-627 60 84
k.c@byggnadsarbetaren.se

Nina Christensen
allmänreporter
webbansvarig
08-728 49 79
070-246 87 06
n.c@byggnadsarbetaren.se

Ingemar Dahlkvist
arbetsrätt, löner
08-728 49 72
070-607 56 91
i.d@byggnadsarbetaren.se

Margite Fransson
arbetsmiljö, hälsa
08-728 49 74
070-607 56 89
m.f@byggnadsarbetaren.se

Cenneth Niklasson
allmänreporter
08-728 49 76
070-607 56 92
c.n@byggnadsarbetaren.se

Johan Sjöholm
allmänreporter
08-728 49 73
070-65162 59
j.s@byggnadsarbetaren.se

Anki Sydegård
reportageansvarig
08-728 49 77
070-607 56 87
a.s@byggnadsarbetaren.se

Omslagsfoto: Roger Schederin
Korrektur: Michelle Bergman

TS-kontrollerad
upplaga 2005: 131 600

Postadress: 106 32 Stockholm
Besöksadress: Hagag. 2, 4 tr, Sthlm
Adressändring, medlem i Byggnads:
Kontakta din lokala avdelning
Prenumeration: edb, telefon 010-588
48 08 **E-post:** prenumeration@edb.
com **Pris, helår:** 297 kr
Annons: Swartling & Wranding Media,
telefon 08-545160 67
Repro: Grafit
Tryck: Sörmlands grafiska, Quebecor

PÅ BYGGET

DÖDSOLYCKOR
ÖKADE UNDER
FÖRRA ÅRET

Teemu Kangas (bilden) omkom när en vägg välte under ett rivningsarbete vid S:t Jörgens Trädgård i Göteborg förra året. Han är en av de 12 som dog under byggarbete 2006. Det är tre mer än året dessförinnan.

SID 8-10

LÄRLING LURAD
PÅ FULL LÖN

SID 12-13

PER THELL

BYGGRUSCH PÅ SVERIGES KÖPCENTRUM

SID 14-17

TEST

TRENDBYXOR
FÅR GODKÄNT
PÅ BYGGET

SID 26-29

AVSKED

SMOCKAN KAN
KOSTA DIG JOBBET

SID 18-19

Fler medlemmar lämnar facket

BYGGNYTT/ Under januari lämnade närmare 2 000 medlemmar Byggnads, enligt preliminära uppgifter. Orsaken är avgiftshöjningen från årsskiftet.

SID 20

DEBATT SID 4

”Stöd kolleger
från andra länder!”

”(...) ni måste stå enade och stödja våra kolleger från andra länder till jämställdhet med oss”, skriver Helmer Hjelm.

GREJER & GREPP SID 30

Ny betong kan andas

Gjut tunt och bygg lätt med nytt material.

BYGGFOLK SID 34

Igloo klarar storm

BYGGFOLK SID 32-33

Softa killar
gör hård rock

Betongarbetaren Petri Joronen hittade en basist på bygget i håltagaren Rickard Jernberg. Nu spelar båda i bandet Sixdayslater.

5 ROLIGA & 5 TRÅKIGA SID 6

Tv-Willy spår färre
fixarprogram

MÖTEN & SÅNT SID 31

SISTA ORDET SID 38

KRYSETT SID 39

FRÅGAN

Är du rädd för att få sparken?

Stefan Thunström, 32, snickare, Tystberga

– Ja, det är inte så roligt, det är väl det sista man vill. Två gånger har det hänt, och då har det varit uppsägning på grund av arbetsbrist. Man tänker på hur det ska bli, hur man ska klara sig ekonomiskt. Men jag har aldrig varit arbetslös, jag har fått tag i jobb genom kontakter.

Pierre Angefur, 43, anläggare, Gusum

– Nej! Jag känner att jag gör det jag ska. Jag känner mig trygg. Jag har bra kontakt med ledningen i företaget där jag jobbar, Sefab Mark i Norrköping. Det känns som en trygghet i hela företaget.

Gösta Riekkola, 61, byggnadsarbetare, Kalix

– Nej, det är jag inte. Det känns som att jag sköter mitt jobb, det finns ingen anledning. Just nu är jag kommunanställd arbetsledare vid Furuheadsskolan i Kalix.

Förr kom gästarbetarna från Sverige

● Vad händer inom Byggnadsarbetareförbundet? Vi som är pensionärer men fortfarande har intresse av vad som sker börjar bli betänksamma.

Det som nu händer angående "gästarbetare" är inget nytt, utan allt går igen, som August Strindberg lär ha sagt. De förekom redan för 50 år sedan att de utnyttjades och behandlades på samma sätt. Enda skillnaden var att de kom från andra platser i vårt eget Sverige.

För det mesta hade de ingen kännedom om vare sig avtal eller andra rättigheter. Många ansåg att de kom och stal jobben och de fick förnedrande smeknamn.

Byggnadsarbetaren nr 1/07

Då som nu gav snikna arbetsgivare dem bostadsförhållanden liknande de idag, och lönerna var på den nivå som betalas i dag till gästarbetare. Matbodarna för samtliga hade samma standard som dagens gästarbetare har och på många arbetsplatser var det att förtära mackorna på bygget.

Vi "tog i problemen" och det

blev hårda tag med såväl företagare som myndigheter, för att det skulle bli personalutrymmen jämställda med de inom den övriga arbetsmarknaden.

Det verkar vara rena knivkastningen som inte gagnar någon.

Frågan är om inte förbundet står inför den största utmaningen någonsin mot de krafter som är i rörelse. Därför måste ni från den högste till den yngste lärlingen, inom förbundet, stå enade och stödja våra kolleger från andra länder till en jämställdhet med oss. Det fanns en tid då vi fick deras stöd.

HELMER HJELM
UDDEVALLA

Fackhatare från förr går igen

● Centerledaren Maud Olofsson har ifrågasatt Byggnadsagerande i Vaxholmskonflikten. Och nu demonstrerar företrädare för centern mot den fackliga blockaden mot en salladsbar i Göteborg.

Det gör mig upprörd men inte förvånad. Jag är tillräckligt gam-

mal, 84 år, för att känna igen företeelsen.

Hatet mot facket har djupa rötter i centern. Minst 50 procent av bönderna var nazister under kriget. Och det är där de nutida fackhatarna har sina föregångare, Hitler, Stalin och Franco.

GL

110 kr i timmen räcker inte

● Jag jobbar på en firma utan hängavtal. Jag tjänar 135 kronor i stället för 110 kronor.

Vem har råd att försörja sin familj för 110 kronor i timmen?

TED

Låt oss rösta om avtalet

● Fellesförbundet i Norge gör det, TIB i Danmark gör det. Men i Sverige är det omöjligt att rösta om avtalet.

Kanske därför det finns en så stor löneskillnad mellan de nordiska lönerna, de svenska ju är hopplöst lägst! Men ok då, fortsatt i invanda spår, snart är det väl enbart de redan frälsta kvar i facket, bristen på inflytande är alarmerande.

PEERPEDE

Vi byggnadsarbetare behöver vår tidning

● En stor anledning till att socialdemokratin och arbetarrörelsen förlorade valet, var att media inte stod på vår sida. Den egna pressen har också försvagats gradvis under åren.

Efter valet har det förändras på många punkter med a-kasseförsämringen, bortagen avdragsrätt för fackföreningsavgiften och hot mot arbetsrätten. Det ger ett framtidsperspektiv som innehåller en trolig medlemsavgång, eller en svårighet att rekrytera nya medlemmar.

I detta läge känns det konstigt om vi i vårt förbund drar ner på vår tidning.

Tidningen bör i stället utökas i slagkraft och bli ännu vassare. Den nuvarande regeringen måste synas noga och medlemskåren måste bli upplyst och motiverad inför de utmaningar som väntar. Tidningen är det bästa sättet att nå ut till medlemmarna. Så min vädjan till förbundsledningen är att tänka om och tänka till.

Vi byggjobbare ska inte stå bakom hörnet och ha handsveit,

utan vi ska gå på offensiven!

Där har tidningen Byggnadsarbetaren en mycket viktig roll.

KBJ

BODTOMTEN

– Var det någon som hann se jobbavdraget, innan det försvann till a-kassan...

SKRIV TILL OSS - VI BJUDER PÅ PORTOT!

Adressen är Byggnadsarbetaren, Svartpost 110455302, 110 19 Stockholm. Du behöver inte sätta på något frimärke. Ring 08-728 49 00. Faxe 08-728 49 80. E-posta redaktionen@byggnadsarbetaren.se

Glöm inte uppge namn, adress och telefonnr (som hemlighålls mellan dig och redaktionen om du använder signatur).

ANNONS FÖRSÄKRINGS- ENHETEN

TYCK DIREKT PÅ NÄTET!

På vår hemsida kan du publicera insändare direkt på nätet. Gå in på www.byggnadsarbetaren.se.

LEDARE

Myten om tryggheten

Brukar du fiffla med reseersättningarna? Eller har du råkat i slagsmål med en arbetskamrat? Då riskerar du avsked nästan på direkten, en veckas varsel räcker för att arbetsgivaren ska kunna göra sig av med dig.

I debatten om den generösa svenska arbetsrättslagstiftningen kan man få intrycket att en arbetsgivare aldrig får göra sig av med någon – inte ens om denne terroriserar och mobbar sina arbetskamrater.

Så är det inte, lagen har öppningar för sådant.

Även om vi har en stark arbetsrättslagstiftning så finns det undantag då man kan bli avskedad och åka ut i kylan på direkten, utan uppsägningslön.

”Det finns undantag då man kan bli avskedad och åka ut i kylan på direkten, utan uppsägningslön.”

I grova fall – om man stulit från jobbet, misshandlat en arbetskamrat eller varit grovt illojal mot arbetsgivaren så hjälper varken Las eller turordningslistor.

Det finns också en mjukare väg för arbetsgivare att göra sig av med anställda. Det gäller vid uppsägning av personliga skäl, där är kraven inte lika stora.

Det gäller till exempelvis uppenbar arbetsvägran, allvarliga samarbetssvårigheter, olovlig frånvaro eller om man misskött sig grovt på något annat sätt.

I de fallen krävs det naturligtvis förhandlingar och att ärendet utreds grundligt. Men avsked kan det bli. Las skyddar inte mot allt.

På sidorna 18-19 reder vi ut vad som gäller.

Lycklig är den som lyckats få tag i en lärlingsplats. Åtskilliga är de lärlingar som inte lyckats att skrapa ihop tillräckligt med timmar för att bli fullbetalda. Just på grund av bristen på platser i företagen.

Det krävs inte bara att företaget vill ta emot lärlingen. De måste också ha avtal med Byggnads annars får inte lärlingen tillgodoräkna sig timmarna.

Det hände Mikael Nordholm i Vallentuna. Han jobbade som lärling på en firma som inte hade avtal med Byggnads. Nu måste han börja om på ett företag som har avtal. Och med en lön som bara är hälften av vad kompisarna tjänar.

På sidorna 12-13 reder vi vad som gäller.

Nästa tidning kommer den 22 februari.

KENNETH PETTERSON
CHEFREDAKTÖR

5 ROLIGA ● 5 TRÅKIGA

TILL VEM? TV-snickaren **WILLY BJÖRKMAN, 60 ÅR**, från Stockholm.

VARFÖR? För att Willys program **BYGGLOV HAR DRAGIT IGÅNG IGEN I TV4.**

”JAG TRÖTTNADE PÅ MIG SJÄLV FÖR LÄNGE SEDAN”

1 Varför tror du att folk tycker att du är rolig att titta på?

– Jag ser väl hejig ut. Jag är bara som jag är och det blir väl roligt eftersom de flesta andra som är med i TV gör sig lite finare än vad de är.

2 Vad är det roligaste du byggt i Bygglov?

– Jag byggde ett vinstall av gamla vinlådor i trä från Systembolaget. Den blev rätt skojig tycker jag.

3 Du är musiker också. Vilket är roligast, snickeriet eller musiken?

– Just nu är det skitroligt med musiken för vi har precis startat ett nytt band och håller på att spela in. Det blir musik som låter som allt från Tjajkovskij till Rammstein kan man säga.

4 Får du många roliga tittarbrev?

– Ja, det blir att folk skickar en del brev. Mest äldre. Men det där tar jag med en nypa salt. Det roliga är alla yngre människor som man möter på stan som tycker att man är en skön lirare.

5 Vad tycker du själv är roligt på TV?

– Formel 1 och Stefan och Krister. Jag gillar buskis. Det är inte så dramatiskt och man slipper tänka.

Familjerna är alltid nöjda när Willy Björkman och hans kollegor fixar till deras hem för tv-programmet Bygglov, enligt Willy.

FRÄCKISEN

Lille Kalle satt i bastun tillsammans med sin farfar.

Efter en stund undrar lille Kalle:

- Varför har du så stora händer, farfar?

- Jo, jag har ju jobbat en hel del i mina dagar.

- Och varför har du så stora fötter, farfar?

- Jo, jag har gått omkring en hel del i mina dagar.

Efter en stunds tystnad säger Kalle lite fundersamt:

- Men farfar, kissat kan du inte ha gjort särskilt mycket i dina dagar.

1 Tröttnar folk aldrig på alla dessa otaliga heminredningsprogram?

– Jag tycker själv att det är konstigt att folk orkar titta. Men bra TV-program kan fortsätta. Samtidigt tror jag att det där kommer att sanera sig själv. Vissa av inredningsprogrammen kommer att försvinna. Det kan bli vårt program lika gärna som någrot annat.

2 När är det tråkigt att gå till jobbet?

– Jag är morgontrött så det är tråkigt varje morgon. Men när man väl kommit upp vänjer man sig.

3 Har det hänt att folk varit missnöjda med det ni byggt åt dem?

– Inte missnöjda. Däremot kanske en del tänkt att ”vi ville ju ha köket renoverat också”. Att vi gjort för lite. Men allt vi gör sker i samråd med familjen så att det är ganska liten risk att det blir fel.

4 Tröttnar du aldrig på dig själv?

– Det gjorde jag nog för länge sen.

5 Säg ett tråkigt program i TV.

– Jag tittar inte så mycket. I princip är väl allt tråkigt som man inte letar efter själv.

JOHAN SJÖHOLM

12 KOM ALDRIG HEM FRÅN JOBBET

Tio dog i byggolyckor 2006. Fem av dem var fallolyckor. Det visar en genomgång som Byggnadsarbetaren gjort. Utöver det dödades två personer i färdolycksfall. Detta innebär en ökning sedan 2005, då nio personer omkom.

TEXT MARGITE FRANSSON FOTO MICHAEL SVENSSON OCH PRIVATA

PÅ BYGGE:

FÖLL GENOM HÅL

28 februari/Säkerhetsvakten och brandvakten Sten Frödell, 59 år, avled efter en fallolycka på fyra till fem meter hos Volvo Lastvagnars fabrik i Tuve, Göteborg. Han föll genom ett hål och landade på ett betonggolv i den målerianläggning som höll på att rivas. Han fördes till Sahlgrenska där han sedan avled.

FICK VÄGG ÖVER SIG

18 april/30-åriga rivningsarbetaren Teemu Kangas dödades i samband med rivningsarbete vid S:t Jörgens Trädgård, i Göteborg. Han och en arbetskamrat arbetade med att bila loss en tegelvägg när olyckan hände. (se artikel på sidan 10)

DRUNKNAD VID BRYGGBYGGE

22 april/Byggnadssnickaren Dan Eriksson, 57 år, från Fagerfjäll omkom då han höll på med ett bryggbygge vid Askerön, utanför Stenungsund. Han föll i vattnet då han arbetade med att lägga ut bryggor. Dan Eriksson var egen företagare.

GASFYLLD BIL EXPLODERADE

13 maj/Nils Jonsson, 69 år, vvs-montör och egen företagare omkom då hans firmabil exploderade på uppfarten till hans bostad

i Målilla. Han träffades av en plåt detalj från bilen och omkom omedelbart. I bilen fanns gas-svetsutrustning, acetylen-gastub. Förmodligen har acetylen-gas läckt ut och fyllt bilen med explosiv gas.

FÖLL SJU METER

21 juni/Träarbetare Fredrik Wallrud, 32 år, från Björna, föll sju meter genom ett hål i bjälklaget. Han skadades så allvarligt att han avled. Olyckan hände på Volvo Lastvagnars arbetsplats i Umeå, där Fredrik Wallrud arbetade åt Skanska. Han lämnade en saxlift och gick över på bjälklaget. Av någon anledning föll han ned i ett hål där håltäckningen blivit bortplockad. Det är oklart varför täckningen tagits bort.

OMKOM I SPRÄNGOLYCKA

4 augusti/Ulf Bellman, 56 år från Saltsjö Boo, ägare till ett mark-entreprenadföretag, avled efter en svår sprängolycka i Huddinge. Tre dagar efter olyckan avled han av de skador han fått. En maskin kom åt odetonerat sprängämne i sprängsten och vid explosionen slungades sten iväg och träffade honom i huvudet.

FÖLL FRÅN STEGE

22 augusti/Mats Olsson, 58 år, omkom då han föll från en stege, när han ställde i ordning en mobilkran för transport efter att den använts vid en skorstensrenove-

ring. Han höll på att säkra jibben, en förlängning till kranmasten, för transporten. Fallhöjden var tre meter. Olyckan hände på SSAB Tunnpå i Borlänge. Mats Olsson var vd för Borlänge Industrilyft AB.

TRÄFFADES AV BALK

9 oktober/Anläggningsarbetaren Magnus Robertsson, 51 år, från Sollefteå dödades vid en arbetsplatsolycka på Stockholms central. Han höll på med spåntningsarbete och assisterade maskinföraren av pålkranen, då en fyra meter lång H-balk lossnade från kranen och träffade mannen nere på marken. Han avled två dagar senare av skadorna. Magnus Robertsson var anställd av Arlanda Invest men var inhyrd av Züblin Oden för att utföra spåntningsarbete vid ett förberedande arbete inför Citybanan i Stockholm.

FÖLL FRÅN HUSTAK

1 november/Byggnadsarbetaren Ruslan Davidovich, 32 år från Vitryssland, omkom då han föll omkring tio meter från ett hustak. Olyckan hände i Enskedalen i södra Stockholm under en dag med snöoväder. Ruslan Davidovich höll på med byte av takplåtar på en fastighet som renoverades. Efter fallet fördes han till sjukhus med svåra skador, men hans liv gick inte att rädda. Arbetsgivare var John Roslunds Bygg och Design AB.

FÖLL FRÅN TAK PÅ JULAFTON

24 december/Gästarbetaren Roman Wrona, 47 år, från Polen, dödades då han föll sex meter från ett tak i Östra Husby, utanför Norrköping. Arbetarna höll på med takläggning på ett ridhus och saknade fast monterade skydd. De hade, enligt arbetsgivaren, livlinor. Enligt samma uppgifter var man tillfälligt losskopplade när olyckan hände och byggnadsarbetaren föll mellan åsar och takstolar, rätt ner i schaktmassor. Arbetsgivare var ett svenskt företag. (se artikel på sidan 9)

PÅ VÄG:

GOLVLÄGGARE OMKOM

7 februari/Golvläggare Peter Lindqvist, 44 år, från Katrineholm, dödades då han tillsammans med en arbetskamrat i firmabilen, färdades på väg ut till en arbetsplats. (se artikel på sidan 10)

SKYDDSOMBUD FRONTALKROKADE

21 december/Byggnads regionala skyddsombud i Malmö, Lars Lindström, 45 år, förolyckades under en resa i tjänsten. Hans bil frontalkrockade med en buss på E6:an mellan Trelleborg och Vellinge. Vägsträckan är olycksdrabbad. ●

Från det här taket föll den polske lantbrukaren Roman Wrona sex meter och avled på julafton. Det var hans första dag på jobbet i Sverige.

TAKARBETARENS DÖD KAN VARA GROVT BROTT

● **Roman Wrona från Polen blev 47 år. Hans liv tog slut på julafton 2006, efter att han fallit från ett tak vid ett ridhusbygge i Östra Husby. Nu delges hans arbetsgivare misstanke om arbetsmiljöbrott, eftersom de anställda saknade skydd.**

Roman Wrona kom till Sverige för att arbeta som byggnadsarbetare och få lite extrainkomster, eftersom lönsamheten var dålig på familjens jordbruk hemma i Polen.

Han kom till Sverige dagen före julafton. På julafton skulle han tillsammans med sina två arbetskamrater upp på taket och göra jobb.

På sin första arbetsdag föll han mellan åsar och takstolar, sex meter rätt ner i schaktmassor, till största delen bestående av stenar. Enligt arbetsgivaren hade arbetarna livlinor, men de var tillfälligt losskopplade. Men

åklagare som utreder fallet beivlar att arbetarna alls hade skydd och oavsett det räcker inte livlinor, enligt lagen, vid den här typen av arbeten.

– De som jobbade på taket var inga byggnadsarbetare, säger åklagaren Christer Pettersson.

– De hade såvitt jag vet ingen utbildning och ingen erfarenhet av sådana här jobb.

Arbetarna talade bara polska, vilket sannolikt bidrog till att det dröjde innan Roman Wrona kom under läkarvård. De kontaktade arbetsgivaren per telefon och lyfte in sin skadade kamrat i en personbil och körde de åtta kilometrarna hem till byggföretagaren. Först där larmades ambulans.

– Därmed kan det ha tagit 20–30 minuter längre tid innan ambulansen kom och det kan ha bidragit till att han avled, säger Christer Pettersson.

På arbetsplatser ska det finnas anslag med en adress och vägbe-

skrivning till platsen och larmnummer, i händelse av en olycka. Men det fanns enligt åklagaren inte här.

Roman Wrona efterlämnar en familj med hustru och två barn, 11 och 16 år. Enligt familjens utsedda målsägarebiträde var Roman Wrona ensamförsörjare och familjen saknar försäkring. I händelse av åtal kommer en begäran om skadestånd att lämnas in för familjens räkning.

Christer Pettersson tror att det kan dröja flera månader innan han beslutar om ett eventuellt åtal. Ytterligare förhör ska hållas. En av Roman Wronas arbetskamrater är kvar i Sverige och en åkte hem till Polen.

Brottsmisstankarna rör arbetsmiljöbrott, innefattande grovt vållande till annans död. Åklagaren misstänker att arbetsgivaren mer eller mindre medvetet tagit en risk, eftersom det inte fanns något tillräckligt bra skydd. Arbetsmiljöverkets utredning

pågår, men verkets utredare har redan konstaterat att arbetsmetoden som användes var mycket farlig. Om arbetarna vid det aktuella tillfället i stället hade jobbat från skyliftar, hade man kunnat jobba både säkrare och snabbare. Den omkomne hade en svensk arbetsgivare, men det är oklart i vilken av dennes bolag han var anställd. Åklagaren överväger även att rikta en företagsbot mot detta bolag. Arbetsgivaren har förnekat brott, men något formellt förhör har inte hållits ännu. ●

NÄSTA SIDA: ANHÖRIGA BERÄTTAR OM TEEMU OCH PETER

”DET BORDE VARA STÖRRE SÄKERHET”

● ”Ingen ska behöva ge sitt liv i arbetet”, säger Jere Kangas, 20 år. Han förlorade sin bror, Teemu Kangas (bilden), i en byggolycka i Göteborg.

Det är tomt hemma hos familjen Kangas. Tidigare bodde Teemu, Jere och deras mamma tillsammans i lägenheten i Göteborg.

Men den 18 april omkom Teemu i samband med rivningsarbeten på S:t Jörgens Trädgård. Han höll på med att bila loss en tegelvägg, när den cirka fyra ton tunga väggen plötsligt rasade över honom. Teemu dog på väg till sjukhuset, tio dagar före sin 31-årsdag.

– Det är så tomt nu och jag tycker att det är orättvist. Sådant här ska inte behöva hända, säger Jere.

Jobbet som rivningsarbetare slet på Teemu. På kvällarna var han helt slut när han kom hem.

Men Jere hade aldrig tänkt att något kunde hända hans bror.

– Jag visste ju att det var farligt att vara rivningsarbetare, men inte att något sådant här kunde hända. Det borde vara en större säkerhet, säger han.

Väggen revs med en metod där man i princip rev hela väggen i ett stycke. När Teemu bilade blev kraften mot väggens fästpunkt så stor att väggen brast och rasade ner mot golvet.

Jere säger att nu när han tänker på byggen, tänker han bara på hur viktigt det är att få bort alla risker. Han tycker att de samordningsansvariga, Peab, skulle sett till att allt med säkerheten varit klart när rivningen påbörjades.

Teemus arbetskamrater från ETK Mur och Puts AB har varit hemma hos familjen och hälsat på. ●

”VARFÖR SKULLE DE UT JUST DEN HÄR DAGEN?”

● Kerstin Hedlund och hennes sambo Peter Lindqvist (bilden) hade planerat klart sitt bröllop under helgen. Två dagar senare fick hon börja planera för hans begravning.

Golvläggare och plattsättaren Peter Lindqvist omkom när firmabilen frontalkrockade med ett lastbilssläp i början av februari förra året.

Peter reste mycket eftersom han var anställd på ett serviceföretag där han arbetade med golvläggning och kakelsättning.

– Alla som kör mycket i tjänsten måste få mycket bättre, stabilare och säkrare bilar, säger Kerstin.

Nu använde Peter och hans kollega en skåpbil, det var en bil för två, tre personer och verktyg.

– De sitter långt fram i bilen och det är inget som tar emot om man smäller. Sidan på Peters bil, förarsidan, var helt bortsliten,

säger Kerstin Hedlund.

När Peter omkom var han på väg mot jobb i Björkvik, utanför Katrineholm. Kerstin har också funderat mycket över väderbetingelserna den här dagen och tycker rent allmänt att även byggnadsarbetare borde kunna planera jobbet efter väglaget.

– Det hade snöat hela natten och varit ett jätteoväder. Det var för jävligt, halt och moddigt. De hade varnat folk för att ge sig ut. Dessa varningar borde väl gälla även byggnadsarbetarna.

– Man kan fråga sig varför det var så nödvändigt att de skulle ge sig ut i bushen, just den här dagen, säger Kerstin.

Cirka 8.30 denna morgon ändades Peters liv på riksväg 52 vid Dämbolskorset. Han efterlämnade en stor familj: sina två egna barn, sin sambo och hennes tre barn. ●

annons nissan

annons jobman

FÄRDIG LÄRLING LU

Mikael Nordholm är 23 år. Han har jobbat längre än sin kompis Johan Zetterström som är ett år yngre. Ändå tjänar Johan nästan dubbelt så mycket. Orsak: facket vägrar godkänna Mikael's lärlingstimmar eftersom företaget där han fick anställning efter skolan saknar avtal.

TEXT JOHAN SJÖHOLM FOTO ANNA SIMONSSON

Mikael Nordholm från Vallentuna hade tur. Han gick ut från byggprogrammet under de dåliga åren i början av 2000-talet. Ändå lyckades han få jobb. Företaget där han gjort praktik under skoltiden anställde honom. Det var en liten firma och Mikael var den ende anställde.

Vad Mikael inte visste var att företaget saknade kollektivavtal med Byggnads. Eftersom det var skolan som en gång etablerat kontakten trodde han att allt var okej. Mikael hann jobba ett och ett halvt år innan hans bror, som också är snickare, gjorde honom uppmärksam på att firman saknade avtal.

Och då visade det sig också att lärlingstimmar som Mikael skrapat ihop inte var någonting värda. Byggnads kräver nämligen att företagen har kollektivavtal för att lärlingstimmar ska bli godkända.

– Det är ingen från facket som sagt att det var de reglerna som gällde, säger Mikael Nordholm.

Men reglerna gäller. Och Mikael fick alltså hoppa tillbaka flera steg i lärlingstrappan och börja om. Eftersom chefen för företaget där han jobbade vägrade att skriva avtal sa han upp sig. Att få ett nytt jobb i byggbranschen visade sig svårt, vilket gjorde att hans väg mot fullbetalning blev ännu mer utdragen.

Mikael Nordholm tycker att han straffas av Byggnads för något som hans arbetsgivare gjort fel.

– Det är skit och jag tror att det är många som torskar på det där. Som ny direkt efter skolan är arbetsmarknaden inte så vacker. Man får ta första bästa jobb man kan få, säger Mikael Nordholm.

Han anser att eftersom han bevisligen har gjort sina timmar borde han få räkna dem.

– Jag kan inte förstå varför mina kunskaper skulle vara mindre värda bara för att arbetsgivaren saknar kollektivavtal, säger han.

I dag har Mikael Nordholm anställning som formsnickare på ett anläggningsföretag och tjänar cirka 80 kronor i timmen. Långsamt har han börjat klättra på lärlingsstegen. En kompis som är ett år yngre, är redan fullbetald och tjänar drygt 150 kronor i timmen.

– Man brukar ju inte tala om för kompisarna vad man tjänar direkt. I sådana diskussioner ligger jag lågt, säger han.

Men det är inte bara pengarna som är problemet. Mikael Nordholm är övertygad om att hans låga placering på lärlingsstegen har gjort det svårare för honom att få jobb. I drygt ett år var han arbetslös, trots att han sökte jobb hela tiden. Till slut tog han jobb som monternickare åt ett reklamföretag. Något som inte heller gav honom några lärlingstimmar.

– Tittar man i min lärlingsbok ser jag ut som en rookie. Det är nog många företag som ratat mig för det, säger han. ●

”VI VILL INTE ATT LÄRLINGARNA SKA FARA ILLA”

● **Mikael Nordholm känner att han straffas av Byggnads, trots att det är hans arbetsgivare som gjort fel genom att inte skriva avtal. Ändå hävdar Byggettan, Mikael's lokalavdelning, att kravet på avtal för att få lärlingstimmar godkända är till för att skydda lärlingarna.**

– Vi kräver att firmorna ska ha avtal för att vi ska kunna garantera att lärlingarna får säker och allsidig utbildning. Det

finns lärlingar som farit illa ut och blivit lurade när de arbetat i avtalslösa företag, säger Bosse Mellbin, ombudsman med ansvar för lärlingsfrågor på Byggettan i Stockholm.

▶ **Mikael Nordholm hävdar att ni inte informerat om reglerna.**

– Vi är ute i årskurs ett, två och tre och informerar. Det första vi talar om är att de här reglerna gäller.

– Sedan bjuder vi ut alla i årskurs tre till vår kursgård Näss-

lingen och där får de höra detta till leda.

▶ **Ni anser att kravet på avtal ska skydda lärlingarna. Men Mikael känner sig ju i stället straffad av Byggnads.**

– Jag kan inte se det. Inte i min värld efter att ha jobbat fackligt i 20 år. Vi har haft folk som råkat väldigt illa ut när de jobbar i avtalslösa företag.

▶ **Men är det inte ett problem att Byggnads straffar den enskilde medlemmen?**

– Vi har inte märkt det. De

allra flesta, 98 procent, jobbar i företag med avtal. Sen finns det en och annan som väljer att jobba i ett avtalslöst företag av någon konstig anledning. Men det är upp till dem.

▶ **Det var skolan som ordnade plats åt Mikael på det avtalslösa företaget. Vad gör Byggnads åt att skolan placerar elever hos sådana arbetsgivare?**

– Där kan vi inget göra. Det är ett avtal mellan skolan och företaget. Men vi tycker att det är fel naturligtvis. ●

RAS PÅ LÖNEN

JOHAN, 22:
150 KRONOR
I TIMMEN

MIKAEL, 23:
80 KRONOR
I TIMMEN

FAKTA LÄRLINGSTRAPPAN

För att få göra yrksteoretiskt prov som ger dig yrkesbevis och fullbetalning krävs 6 300 arbetade timmar. 2 800 av de timmarna får du i skolan. Genom att jobba extra på lov kan du få ihop ytterligare max 600 timmar. Första lärlingslönen efter byggprogrammet ska vara 65 procent av snittlönen på din arbetsplats. Efter 4 300 timmar höjs den till 75 procent och efter 5 500 timmar till 88 procent. För att timmarna ska räknas krävs att företaget där du jobbar har kollektivavtal.

Källa: Byggnads

LÄ SK

GE ATT YLTA OM

Hans Thenström tillhör inte dekorationen i prylaffärens skyltfönster. Han fixar bara det sista innan butiken i Nacka Forum utanför Stockholm öppnar. Det är bara ett av alla affärscentrum i landet där männen i blåställ tagit över. Utbyggnad är senaste vapnet i kampen om kunderna.

TEXT CENNETH NIKLASSON FOTO ELISABETH EDÉN

Det är nära till skratt runt fikabordet på caféet. Det är fredag och dessutom lönehelg. Medelåldern skvallrar dock om att manskapet knappast ska ut på krogen och bränna stålar. Snarare handlar det om att slippa ett par dagars slit på jobbet. Ett par dygn för att vila värkande ryggar och ben.

– Vi tar inte semla varje dag, hojtar en i laget.

Däremot går de varje arbetsdag till caféet och fikar. Det är närmare dit än till matbodarna som står uppställda borta vid nybyggnadsdelen. Dessutom är kaffet godare. Och så finns det semlor som sagt.

Gänget runt det runda fikabordet tillhör gruppen som sköter ombyggnaden av det gamla Nacka Forum. Det byggdes och stod klar 1988. Snickaren Hans Thenström, 45 år från Jordbro, var med även den gången.

– Då var det ganska nytt med köpcentrum. Det var lite märkvärdigt och så minns jag att Mona Sahlin var ute på bygget och valtalade inför valet.

Just den här dagen är Hans Thenström placerad i akvariet. Gubbarna kallar det så, det lilla utrymmet i butikerna som är precis innanför skyltfönstret – på den ytan där slimmade skyltdockor brukar stå på parad i klädaffärer. Hans Thenström har inte samma låga BMI som dockorna, han har en kroppshydda som inger respekt och därför är det trångt när han kryper i akvariet på alla fyra. Tur i oturen är att det inte finns några kunder – och därmed ingen publik – utanför. Affären ska öppna om några veckor och personal från Clas Ohlson har precis börjat hänga upp verktyg och byggmaterial på hyllor.

För Sveriges del började det här med inomhuscentrum på slutet av 1970-talet. Då var Gallerian i Stockholms City färdigbyggd och för lantisar var Gallerian minst lika viktigt som Kungliga slottet vid ett besök i huvudstaden. Gallerian imponerade stort med allt glas och att det faktiskt gick att gå inomhus från butik till butik. Typiskt storstadsfenomen tänkte nog många, men vi vet hur det gick – i dag har varje liten stad och förort med själv-

VAR HANDLAR DU HELST?

Janne Lundin, 61 år, Märsta, lagbas
- Jag går helst till enskilda butiker.

Köpcentrum går jag till när jag ska köpa kläder och till jul. Annars är det de vanliga butikerna som gäller och jag tycker att det är synd att de försvinner mer och mer.

Leif Mossberg, 55 år, Kungsängen, snickare
- När jag handlar så blir det ofta på ett köpcentrum.

Tycker att det är lätt och smidigt och allt finns på samma plats. Vi brukar variera lite med att åka till några olika bland annat Stinsen i Sollentuna och centrumet i Jakobsberg.

Mats Östgren, 52 år, Värmdö, snickare
- Då väljer jag att åka till ett köpcentrum.

Vi har ett eget ute på Värmdö. Det är nära och allting finns egentligen där. Jag åker sällan in till stan för att handla.

Hans Thenström, 45 år, Jordbro, snickare
- Det beror lite på vad jag ska ha.

Kläder kan jag inte köpa i ett köpcentrum för de har inte kläder för fullvuxna. (Hans vill inte uppge sin vikt). Men ska jag ha några teknik- eller tv-prylar åker jag gärna till ett köpcentrum.

aktning en galleria eller ett köpcentrum. Ja, på vissa ställen finns det flera stycken. Och nu slåss de om epitet som "landets största centrum" och "flest butiker av alla" i reklamradiokanaler. lernas jinglar.

Om- och tillbyggnaden av det nya Nacka Forum bjuder byggnadsarbetarna på mycket varierande arbetsuppgifter. Själva omgörningen av den gamla delen är speciell. Alla affärer ska vara öppna under moderniseringen, vilket ställer höga krav på byggnadsarbetarna när det gäller ordning och reda.

- Vi måste hela tiden tänka på kunderna. Vi får inte föra ovä-

sen när butikerna är öppna och vi måste hela tiden skärma av de områden vi bygger på. Ibland när vi är mitt utanför butiker kan det bli problem, men för det mesta går det bra, säger snickaren Leif Mossberg.

Ibland händer det ändå att folk förrirrar sig och inte hittar fram. Snickaren Christer Jakobstam har flera gånger fått gå med äldre som inte hittat till en butik eller hiss.

- Jag tycker det ingår i jobbet när man jobbar i ett centrum. Vi måste visa hänsyn och hjälpa de gamla. Ja, alla kunder.

Själva ombyggnaden börjar lida mot sitt slut. Då börjar byggandet på allvar med den nya delen. Butiksytorna ska fördubb-

las till alla shoppingälskares glädje. Och de som inte vill handla i Nacka Forum kan ta bussen fem minuter in mot stan och lägga lite pengar på Sickla Köp kvarter. För säkerhet skull håller även de på och bygger ut. Men dessa två köpcentrum är långt ifrån ensamma om att växa. I år är aktiviteten hög när det gäller nya centrum – både vad det gäller om- och tillbyggnader och helt nya områden.

Men rent historiskt ligger ändå Sverige långt efter. Redan i början av 1800-talet utvecklades tekniken för att bygga järn- och glaskonstruktioner. Den första överbyggnaden av några butiker påbörjades 1828 och två år senare stod Galerie d'Orléans i Paris klar. Den mest kända av de tidiga gallerierna i världen är nog ändå Galleria Vittorio Emanuele II i Milano. En galleria som har stort inflytande på arkitekter än i dag.

Det ska även byggas ett nytt stort parkeringsgarage och bostäder intill det nya Nacka Forum. Två garageplan är klara och på dem har nu bostadshusens fasader börjat resa sig mot skyn.

– Jag måste säga att bygget går med en bra fart. Det gamla parkeringsdäcket är snart borta och då ska vi dit och köra grunden. Och på bostadsdelen klarar vi en våning per vecka, säger Janne Lundin, 61 år, och lagbas från Märsta.

Själv hinner han inte vara med så mycket i produktionen, utan ägnar sig nästan helt och hållet åt att få jobbet att flyta på utan stopp.

– Det här är ett relativt stort projekt så det blir mycket planeringsjobb.

Telefonen ringer ideligen i lagbasens bröstficka. Det är många frågor och snabba beslut. Allt från var verktygsbodarna ska placeras till raggning av nya gubbar.

Alltfler kunder har börjat söka sig till centrumet. Helgen närmar sig och möjligen ska det handlas vin och gotte till Let's Dance. Det är kö till bageriet på Konsum och fullt på borden vid Sushibaren. Och de som behöver få tag på en hantverkare på en fredag efter klockan tre har verkligen åkt till rätt plats. På Nacka Forum finns det gott av dem. Det är bara att spana efter de gula varselvästarna. ●

annons De Walt

FAKTA NACKA FORUM

Vad byggs: Om- och nybyggnad av köpcentrumet Nacka Forum samt 130 lägenheter.

Vilka bygger: Skanska plus ett antal underentreprenörer.

Hur många: Skanska har nu cirka 20 man på plats. Ska bli 70 som mest.

Lön: Senaste avstämningen gav 173 kr per timme.

Byggherre: Rodamco Europe.

Smockan kan kosta dig jobbet

... precis som bilfusks, stöld och sexsnack

Vill du behålla jobbet? Slå inte inhyrda byggnadsarbetare på taklagsfesten. Sälj inte gammalt byggmaterial och fuska inte med milersättningen. Då kan du få sparken direkt.

TEXT NINA CHRISTENSEN ILLUSTRATION THOMAS FRÖHLING

Det gäller att hålla sig på rätt sida om lagen, om man inte vill riskera avsked.

Avsked innebär att du i princip får packa ihop dina pinaler och lämna bygget omgående. Utan uppsägningslön.

En ställningsbyggare avskedades för en tid sedan därför att han pucklat på en arbetskamrat. I den rättsliga prövningen spelade det ingen roll att händelsen inträffade på fritiden. Arbetsdomstolen (AD) kom fram till att festen hade direkt anknytning till jobbet eftersom det var en taklagsfest. Att det var en anställd hos en underentreprenör som fick ta emot slagen, hade stor betydelse.

Bråket hade börjat redan vid middagsbordet. Den avskedade måttade senare ett slag mot offret när denne kom ut från toaletten och stod och fumlade med gylfen. Arbetsdomstolen såg allvarligt på händelsen, och har också i andra domar sett allvarligt på våld med anknytning till arbetet. En postanställd fick till exempel gå efter misshandel av en arbetskamrat, som skedde på väg till jobbet.

Grundregeln är: om misshandeln har koppling till jobbet, och det är uppenbart att arbetsgivarens förtroende för personen skadats, då har arbetsgivaren rätt att avskeda.

Lagen gör skillnad på uppsägning och avsked. Ett avsked kan bara ske om någon misskött sig grovt, till exempel begått ett brott på arbetsplatsen eller varit grovt illojal mot arbetsgivaren. Andra exempel är hot, stöld och bedrägeri inom tjänsten, samt illojal konkurrens.

Så en gyllene regel är: stjäla ingenting från din arbetsgivare. Inte ens en spik. Värdet spelar nämligen inte så stor roll i den rättsliga prövningen. AD ser mycket allvarligt på stölder. Det finns fall där anställda stulit för några tior, och fått sparken.

”Den avskedade måttade ett slag mot offret när denne kom ut från toaletten och stod och fumlade med gylfen.”

En person i arbetsledande ställning i ett byggbolag, sålde ett fönster som gått sönder för 1 000 kronor. Fönstret stod länge i arbetsgivarens förråd. Arbetsledaren använde pengarna till att ordna sociala begivenheter för personalen, inget hamnade i egen ficka. Men det spelade ingen roll, eftersom det handlar om förtroende.

– I det här fallet kom arbetsgivaren och arbetstagaren överens om att omvandla avskedet till en uppsägning på grund av arbetsbrist. Det här hände på en liten ort och medlemmen mådde dåligt. En rättslig prövning i AD är offentlig och han riskerade att bli omskriven i lokala medier, säger Leif Nyrell, ombudsman på Byggnads, som företräder medlemmar som drabbats av avsked.

Bedrägeri kan inte heller rekommenderas. Exempelvis begära ut milersättning, och samtidigt åka kollektivt. I ett större byggföretag i Stockholm hade ett antal byggnadsarbetare begärt milersättning. När arbetsgivaren kontrollerade kostnaderna för ersättningen, och jämförde med bilregistret, visade det sig att flera anställda saknade både körkort och bil. Alla fick sparken.

Grundprincipen är att om arbetsgivarens förtroende för arbetstagaren grovt missbrukats, kan det vara tillräckliga skäl för avsked. Kraven är tuffare för anställda inom polis och rättsväsende. Kraven är också tuffare för personer i arbetsledande ställning, i alla branscher.

TIPS TILL DIG SOM RISKERAR FÅ SPARKEN:

- Skilj på avsked och uppsägning.
- Du får ingen uppsägningslön vid avsked.
- Arbetsgivaren har ingen omplaceringsskyldighet
- Avsked får bara ske i mycket grova fall: fysiskt våld, stöld och förskingring, uppenbar illojalitet: dvs om du mycket grovt missbrukat arbetsgivarens förtroende.
- Arbetsgivaren måste varsla minst en vecka i förväg.
- Kräv skriftligt besked, som tydligt anger skäl till avskedet.
- Reagera snabbt. Kontakta omedelbart Byggnads.
- Du och facket har rätt till överläggning inom en vecka efter varslat. Då måste arbetsgivaren avvakta med att sparka dig tills överläggningen är genomförd.
- Byggnads ogiltigförklarar avskedet om grunden är otillräcklig och inte ens hade räckt till uppsägning.
- Om facket vinner tvisten: du får ett skadestånd på cirka 100 000 kronor och anställningen tillbaka.
- Det finns preskriptionstider: Det får inte gå längre tid än två månader, efter att arbetsgivaren fått kännedom om en otillåten händelse på arbetsplatsen, till dess att du får sparken.

En annan typ av bedrägeri är försäkringsbedrägerier. En byggnadsarbetare fick sparken efter att han anklagats för det. Ärendet kommer snart upp i AD.

Enligt arbetsgivaren har personen försökt få ut försäkringspengar för sin motorcykel. Händelsen inträffade på fritiden. Men enligt arbetsgivaren hade byggnadsarbetaren förstört motorcykeln med företagets utrustning.

Mannen har inte blivit dömd i domstol och försäkringsbolaget har lagt ner ärendet, men arbetsgivaren menar att han inte har förtroende för byggnadsarbetaren längre. Arbetsgivaren hävdar också att händelsen skapat oro i arbetslaget.

Att tafsa på kvinnor, och ha en jargong som anspelar på sex, kan också leda till avsked. En manlig anställd på ett mejeriföretag hade utsatt en kvinnlig kollega för sexuella trakasserier vid ett tjugotal tillfällen genom att ta henne på bröstet och på stjärten och genom att använda ett grovt språk med sexuella anspelningar. Mannen hävdade att han hade stor respekt för kvinnan och förnekade händelserna, när hon anmälde. Han försvarade sig med att påpeka att de flesta på arbetsplatsen var män, och att alla hade en grov jargong. Men mannen fick sparken och AD sade att sådant beteende måste betraktas med samma stränga synsätt som våld på arbetsplatsen. ●

Micke har inte råd med högre

Tvingas betala 283 kronor mer från årsskiftet

Avgiftshöjning/

- Det funkar inte, jag har inte råd med en fackavgift på 628 kronor i månaden, säger Micke Hallman, långtidssjukskriven kranförare i Norrköping.

Micke Hallman är långtidssjukskriven efter en hjärtooperation för tre år sedan.

- Läkarna sa att jag inte kan arbeta mer om jag vill leva mer än tio år till. Så jag sade upp mig, berättar han.

Nu är Mickes inkomst cirka 9 000 kronor i månaden efter skatt och en del gamla skulder. Drygt 5 000 går till hyra. Resten ska räcka att leva på.

- Höjningen av avgiften till fack och a-kassa, med 283 kronor i månaden, gör att det inte går, säger han.

Micke har ringt till Byggnads avdelning i Norrköping och hört om man kan få nedsatt avgift eller begära ett tillfälligt utträde ur facket. Det går inte, blev svaret. Har man

sjukersättning på Mickes nivå så är det hel avgift som gäller. Och vill man, som Micke, vara kvar i a-kassan är enda möjligheten att begära utträde ur facket, med sex månaders uppsägningstid.

- Jag har inte råd med de över 3 000 kronor det skulle kosta. Jag tycker att facket uppträder som vilket företag som helst, spekulerar i aktier och kräver vinst.

- Om mitt fack inte vill hjälpa mig nu när jag behöver det så undrar jag till vilken nytta jag är med.

"HAN HAR HAMNAT ILLA"

Så, vad har Lars Karlsson, ordförande i Byggnads avdelning Öst för råd till Micke?

- Han har hamnat illa. Och inte får han någon skattesänkning genom regeringens jobbvdrag heller. Men om han hamnar på existensminimum kan han få hjälp av socialen. Fackavgiften räknas som en

nödvändig kostnad.

Lars Karlsson säger att han kan tänka sig att fackavgiften sänks till grundavgift för personer som drabbas så som Micke Hallman. Men den möjligheten har inte avdelningarna nu, det krävs beslut högre upp i organisationen.

Thomas Gustavsson, Byggnads andre ordförande, säger att man kan göra avsteg i i speciella fall. Men då krävs styrelsebeslut.

INTE ENSAM

Micke Hallman är inte ensam om att uppleva avgiftshöjningarna som ett hot mot den privata ekonomin. En rundringning till några avdelningar i Byggnads visar att antalet som begär utträde har ökat markant.

Flera avdelningar konstaterar att många långtidssjukskrivna och äldre medlemmar, nära pensionsåldern, väljer att vara kvar i facket men går ur a-kassan.

Det mest ekonomiska alternativet, för den som vill gå ur, är att sluta betala avgiften. Då blir man utesluten efter två månader. Problemet är att man då också blir utesluten ur a-kassan.

För den som vill vara kvar i a-kassan finns bara alternativet att begära utträde ur facket med sex månaders uppsägningstid.

Micke Hallman säger att han funderar på att gå med i syndikalisternas fack i stället. Mest i protest mot att Byggnads struntar i honom när han har det svårt.

Men han tror att han skulle kunna få ner månadskostnaden något trots en hundralapp högre a-kasseavgift.

- De har inte sex månaders uppsägningstid på medlemskapet och om man vill vara kvar kan man få nedsatt avgift om man har sjukersättning. Det har de lovat, säger han.

INGEMAR DAHLKVIST

Stort medlemsras för Byggnads under januari

Medlemmar/

679 medlemmar i 24 av 29 avdelningar i Byggnads begärde utträde ur facket under januari. Det är en tredubbling jämfört med januari 2006 och pekar mot ett medlemstapp på över 2 000 medlemmar den första månaden med höjda avgifter.

- Det ser värre ut än för några veckor sedan, säger Thomas Gustavsson, andre ordförande i Byggnads, sedan han sammanställt rapporter från 24 av Byggnads 29 avdelningar om medlemsutvecklingen i

januari. 679 medlemmar har begärt utträde ur förbundet i de 24 avdelningarna.

Storstadsavdelningarna finns med bland de 24 avdelningar som redovisat. Av de 679 har 277 begärt utträde både ur förbund och a-kassa.

YTTRELLIGARE 470 medlemmar har begärt utträde ur a-kassan men vill vara kvar i förbundet. Det är en fördubbling jämfört med januari 2006.

Samtidigt har 280 nya medlemmar värvats till de 24 avdelningarna under januari. I januari 2006 värvades totalt

422 medlemmar till förbundet.

- Det finns ett stort mörkertal i de här siffrorna. De flesta som lämnar gör det genom att sluta betala och hur många som valt att strunta i betalningen i januari vet vi inte förän en bit in i februari, säger Thomas Gustavsson.

I JANUARI 2006 var det 353 medlemmar som lämnade facket genom bristande betalning.

Om samma mönster som bland dem som begärt utträde återfinns där kan det totala medlemstappet i Byggnads

under januari bli över 2 000 medlemmar.

Byggnads avdelningar har också fått ta emot ett stort antal samtal från medlemmar som velat diskutera avgiftshöjningarna till fack och a-kassa.

- Det är omöjligt att ge någon exakt siffra men det har varit jättemycket samtal, säger Thomas Gustavsson.

INGEMAR DAHLKVIST

Kranföraren Micke Hallman, som är långtidssjukskriven, tycker att facket struntar i honom när han har det svårt.

avgift

HENRIK WITT

I KORTHET

Hotfulla elever stoppade bygge

Arbetsmiljö/ RA Byggs skolbygge vid Lindhagaskolan i Mölndal stoppades under en vecka i slutet av januari sedan

en grupp elever uppträtt hotfullt mot byggnadsarbetarna.

Bråket började med en fotboll som sparkades hårt mot en byggnadsarbetare som arbetade på knä på golvet i skolan.

Senare på dagen, när byggnadsarbetarna skulle åka hem, blockerade en elev utfarten från det inhägnade bygget, och bråket fortsatte.

Byggnadsarbetarna och personal i skolan samtalande under den vecka bygget var stoppat i mindre grupper med de 300 eleverna. RA Bygg fortsätter nu bygget av en fritidsgård i anslutning till skolan.

Får övertid efter 80-timmarsvecka

Granskning/ Bygg- och ställningsföretaget R&M Plettac har kommit överens om att övertidsersättning ska betalas till ett trettiotal ställningsbyggare från Polen som arbetat vid LKAB i Kiruna.

När gruvfacket och Byggnads avdelning jämförde tidlistor med granskningsuppgifter från R&M Plettac, upptäcktes att de arbetat 75 till 80 timmar per vecka och femveckorspass med en ledig dag, och utan övertidsersättning.

LKAB hade anlitat R&M Mixab, som sedan anlitat sitt polska dotterföretag R&M Plettac utan att meddela LKAB. LKAB sagt upp avtalet med Mixab.

- Mitt dilemma är hur jag ska

kunna kontrollera med ställningsbyggarna att de fått ut det företaget uppger. I och med att kontraktet är brutet har gubbarna åkt hem till Polen, säger Joakim Sevä, ordförande i Byggnads i Kiruna.

Skadade huvudet när vägg rasade

Arbetsolycka/ En rivningsarbetare fick föras till sjukhus med huvudskador efter en olycka i Örby i södra Stockholm den 22 januari.

En vägg och ventilationsrör rasade när mannen rev lättbetongväggar. Han sågade i väggen med tigersåg när väggen rasade, troligen på grund av att den bar upp ventilationsrör. Mannen träffades i huvudet av väggmaterial och rör.

Kineser backar efter böter

Dragon Gate/ De kinesiska investeringarna bakom projektet Dragon Gate i Älvkarleby söder om Gävle hotar att dra sig ur. De anser att Arbetsmiljöverkets bötesföreläggande tyder på en fientlig inställning.

Arbetsmiljöverket har vid upprepade tillfällen stoppat arbete, lagt vitesförelägganden och haft synpunkter på brister i arbetsmiljön vid byggandet av ett kinesiskt center, med kinesisk arbetskraft.

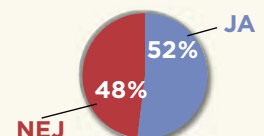
Nu har de kinesiska investeringarna, enligt Sveriges Radio, vänt sig till länsrätten i Stockholm för att värja sig mot det de ser som Arbetsmiljöverkets fientliga inställning.

I skrivelsen till länsrätten hotar investeringarna att lämna Sverige och investera någon annanstans.

NÄTFRÅGAN

Vi frågade: Kommer Byggnads att vinna målet om Vaxholm i EG-domstolen?

Högre lön krav efter höjd a-kassa

Löner/

Flera avdelningar anser att Byggnads ska kräva extra löneökningar för att kompensera politiska beslut som alliansregeringen genomfört. Men Byggnads förhandlingschef avvisar kraven.

Sju kronor mer per timme och kompensation för höjda a-kasseavgifter. Det är några av kraven inför årets avtalsrörelse från medlemmar och avdelningar i Byggnads. I avtalsmotionerna, som i flera fall antagits av Byggnads avdelningar, motiveras kraven med att avtalsrörelsen är den enda möjligheten för Byggnads medlemmar att ta tillbaka det man förlorat på grund av politiska beslut.

MEN BYGGNADS förhandlingschef, Gunnar Ericson, vill inte driva sådana krav.

– Nej, vi kommer inte att begära kompensation för politiska beslut, säger han.

Den 19 februari beslutar avtalsrådet om vilka krav Byggnads ska driva. Kraven kommer att utgå från den samordning inom LO-förbunden som Byggnads

deltar i. Dessutom ska cirka 3 400 krav i motioner från Byggnads medlemmar vägas in.

Bland motionerna finns krav som gäller avtalsområden där avtalen löper ut den 31 mars i år. Det gäller till exempel kraven på kompensation för politiska beslut, fria glasögon, bättre bostandard och kortare arbetstid.

Byggnads i Jönköping vill införa en grundpolicy för arbetsmiljön i avtalen. Och murarklubben i Gävle vill göra en förhandlingsfråga av arbetsmiljöplaneringen på varje arbetsplats. Efter avtalsrådet inleds förhandlingar på sex avtalsområden.

Först ut blir plåtslagarna som börjar förhandla den 21 februari, följda av glasarbetarna den 22 februari.

Vvs-avtalen börjar omförhandlas den 26 februari och den 27 februari träffas Byggnads och Sveriges Byggindustrier (BI) för att växla avtalsbud på de största avtalsområdena, bygg- och anläggningsavtalen.

Maskinavtalet, mellan Byggnads och maskinentreprenörerna, löper ut 30 september 2007.

INGEMAR DAHLKVIST

Hässleholms Tekniska skola

Försäkring kan höja a-kassan

Arbetslöshet/

Byggnads är ett av flera fackförbund som vill att LO tar fram en försäkring som ska ge flera 80 procent av inkomsten vid arbetslöshet.

– Det är ändrade förutsättningar nu när regeringen sänkt ersättningen från a-kassan så att allt färre når upp till 80 procent av inkomsten.

Så motiverar Byggnads ordförande Hans Tilly sin positiva inställning till att LO tecknar en tilläggsförsäkring vid arbetslöshet. Byggnads har tidigare sagt nej av principiella skäl till en medlemsförsäkring för att kom-

pensera inkomstförluster vid arbetslöshet. Sådana försäkringar finns redan i flera tjänstemannaförbund. Frågan om en tilläggsförsäkring har varit uppe i LO:s styrelse som har diskuterat olika konkreta modeller.

– Det finns problem, till exempel hur man ska göra för att undvika att de med lägst inkomster får betala en försäkring för dem som har högre inkomster, säger Hans Tilly.

Det som diskuterats är en försäkring som ska fylla ut a-kassersättningen upp till 80 procent av inkomsten upp till inkomster på 35 000 kronor.

INGEMAR DAHLKVIST

I KORTHET

Alkolås i alla nya NCC-fordon

Säkerhet/ Alla fordon som NCC köper från 1 januari 2007 ska vara utrustade med alkolås. Kravet gäller servicebilar, personbilar med NCC-logga, lätta och tunga lastbilar samt bussar.

Åtgärden är en del i företagets skydd av varumärket, enligt ett pressmeddelande.

- Vi har mycket små problem med rattonykterhet inom NCC men vi fokuserar generellt på säkerhet och miljö, säger Hans Säll, personalchef på NCC Roads och ansvarig för den nya policyn.

Låg arbetslöshet i december

Statistik/ Den öppna arbetslösheten bland medlemmar i Byggnads a-kassa ökade med 2,8 procentenheter från november till december 2006.

Enligt Byggnads utredningsenhet var 6 929 medlemmar i a-kassan, 7 procent, öppet ar-

betslösa i december. Totalt stod 7 919 medlemmar i a-kassan, 8 procent, utanför den öppna arbetsmarknaden. 990 av dem var sysselsatta i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Det är 360 personer färre än i december 2005. Den totala arbetslösheten var 3,8 procentenheter lägre i december 2006 jämfört med december 2005.

Snart dags att deklarerera

I Byggnadsarbetaren nr 6 som utkommer den 26 april får du hjälp med deklarationen. Har du frågor om din deklaration? Eller tips på artiklar i tidningen?

Ring Byggnadsarbetaren
Kenneth Petterson
tfn 08-728 49 70
e-post:
k.p@byggnadsarbetaren.se

Grabber

Errol Tools

BIG GRUPPEN

I KORTHET

Ny avtalspart vållar huvudbry

Arbetsgivare/ Byggnads har avtal fram till den 31 mars i år med Nya Byggförbundet, men vet inte vad som ska hända efter det. Organisationen bildades sedan Stockholms Byggmästareförening lämnat Sveriges Byggingustrier (BI).

Splittringen var resultatet av en lång tids oenighet om hur makten skulle fördelas mellan BI och de lokala föreningarna.

Det nya avtalet har vållat visst huvudbry eftersom det benämns som ett hängavtal. Avtalet är identiskt med huvudavtalet.

- Vi valde att göra så här eftersom vi annars hade haft en situation där vi skulle teckna avtal med kanske 600 enskilda företag som valt att gå ur BI, säger Gunnar Ericson, förhandlingschef på Byggnads.

Skadades svårt i klämolycka

Byggolycka/ En 52-årig chaufför klämdes svårt mellan en kran och baklämmen på en lastbil den 30 januari. Chauffören skulle lasta av maskiner på en NCC-arbetsplats i Halmstad. Av okänd anledning kom mannen i kläm mellan kranen och lastbilens bakläm. Mannen fick livshotande invärtes skador.

Stopp för stöd till Ryssland

Bistånd/ Regeringen ändrar reglerna för biståndsganget Sidas stöd till fackligt bistånd. Sedan 1999 stödjer Byggnads ett projekt i Ryssland, främst genom utbildning av organisatörer. 2004 bidrog Sida med 700 000 kronor och Byggnads med 300 000 kronor.

- Byggnadsarbetarna är tyvärr inte bland de 15 procent av den ryska befolkningen som kunnat dra nytta av den ekonomiska utvecklingen i landet, säger Christer Wällivaara, internationell sekreterare på Byggnads.

Byggnads sparar på förbundet

16 färre på förbundskontoret ● Tidningen bantas

Sparpaket/

16 jobb försvinner från Byggnads förbunds kontor. Dessutom bantas tidningen Byggnadsarbetaren kraftigt.

Under 2006 arbetade 73 personer på Byggnads förbunds kontor och nio personer på tidningen Byggnadsarbetaren. Nu föreslår Byggnads ledning en ny organisation med totalt 63 tjänster varav sex på tidningen. Förslaget, som tagits fram av Byggnads före detta utredningschef Lars-Olof Pettersson och modifierats av Byggnads förbundsledning, wpresenterades den 12 januari.

SYFTET ÄR ATT leva upp till det sparkrav som Byggnads kongress beslutade om sommaren 2006 samtidigt som man vill effektivisera förbundets verksamhet. De viktigaste förändringarna:

De fyra personer som är valda av kongressen, ordförande, andre ordförande, förbundssekreterare och avtalssekreterare, ska i fortsättningen kopplas loss från personal- och chefsansvar.

Deras uppgift blir mer utåtriktad och politisk, enligt förslaget.

Därmed försvinner den gamla ordförandestaben som 2006 hade 15 tjänster och ersätts av de fyra i ledningen som får stöd av en assistent.

Samtidigt förändras organisationen. Sex nya enheter, ledda av var sin enhetschef, ska genomföra verksamheten.

● En administrativ enhet med elva anställda tar framför allt över den tidigare personalenhetens (elva anställda 2006) uppgifter.

● Ekonomienheten får i princip samma arbetsuppgifter men minskas från elva till åtta tjänster.

● En utvecklingsenhet med tio tjänster skapas. Dit förs delar av förhandlingsenheten men också delar av utrednings- och näringspolitiska enheterna (tillsammans nio tjänster 2006) som båda försvinner.

● En avtalsenhet med nio tjänster tar över avtals- och försäkringsbevakning. Den nuvarande förhandlingsenheten (14 tjänster 2006) delas upp och hamnar delvis här. Försäkringsenheten (fem tjänster 2006) försvinner in i den här enheten.

● Medlemsenheten, med sex tjänster, är mest en omdöpt och bantad organisations- och utbildningsenhet (med åtta tjänster 2006).

● Kommunikationsenheten, med åtta tjänster, är en ny skapelse och tar över en del av den tidigare ordförandestabens uppgifter. I enheten, som kan ses som den mest offensiva satsningen i förslaget, hamnar bland annat näringspolitik, opinionsbildning, press, intern information och förbundets internationella verksamhet.

Utöver personalminskningen föreslås att tre miljoner kronor per år sparas genom bland annat mindre utbildnings- och konferensverksamhet.

GENOM EN GLESARE utgivning av tidningen Byggnadsarbetaren, med 12 i stället för 18 utgåvor per år, hoppas man kunna spara ytterligare tre miljoner kronor per år. Redaktionen på tidningen ska krympas till sex tjänster. Tidplan för de föreslagna åtgärderna anges inte i förslaget.

INGEMAR DAHLKVIST

Maskinägare varnar för teleskoplastare

Arbetsmiljö/

Det går att förändra tyngdpunkten på Manitous teleskoplastare, trots att överlastskyddet utlösts. En maskinägare i Umeå varnar för risken med just den maskintypen.

Maskinen kan fås att välta även om överlastskyddet inte är urkopplat, till och med då stödbenen är utfällda. Det hävdar Lars Wixner, ägare till den Manitoulastare som välte i Umeå i mitten av december. En byggnadsarbetare skadades svårt vid olyckan.

Lars Wixner och arbetsmiljöinspektör Sture Hansson har gjort tester med maskintypen för att konstatera om överlastskyddet fungerade som det skulle. De

har då konstaterat att det går att förändra tyngdpunkten på maskinen trots att överlastskyddet utlösts. Förloppet som kan inträffa är att när bommen körs ut med last på maskintypens långa tilläggs-arm, så långt att överlastskyddet slår till, då går det ändå att sänka, eller tilta, den långa tilläggs-armen så att tyngdpunkten förändras.

Hos generalagenten, EMS, vill man inte kommentera olyckan innan utredningen är klar. EMS vd, Bertil Söderberg, säger att maskinens överlastskydd följer reglerna, att säkerhetsmarginalerna är stora och att olyckan i Umeå berodde på att överlastskyddet var urkopplat.

- Jag vet att med säkerhetssystem

temen inkopplade så kan maskinen inte välta, säger han.

Sture Hansson, på arbetsmiljöverket, säger att utredningen kan komma att leda till ett marknadskontrollärende.

Han har inte sett något bildbevis för att överlastskyddet skulle ha varit urkopplat på olycksmaskinen och han bekräftar att tyngdpunkten kan förändras.

- Även om maskinen klarar reglerna och inte behöver ändras av det skälet så är det viktigt att det blir känt att det här kan inträffa. Det finns andra fabriker där man kan tilta den långa tilläggsarmen. Men på dem går inte det när överlastskyddet utlösts, säger Sture Hansson.

INGEMAR DAHLKVIST

Cramo

Heko Nordiska

Byggnads Malmö söker FUNKTIONÄR

Arbetsuppgifterna består av mättnings- och förhandlingsverksamhet inom TBM-grupperna (trä-betong-mur). Du kommer att arbeta i ett lag, samt arbeta självständigt under ansvar. Du ska vara lätt att samarbeta med samt kunna uttrycka dig väl i tal och skrift.

Vårt arbete med mätning, granskning och medlemservice baseras på datastöd.

Sökanden ska även vara beredd att arbeta med andra arbetsuppgifter som avdelningsstyrelsen beslutar om.

Vi förutsätter att du delar arbetarrörelsens värderingar.

- Tillgång till bil och körkort krävs i tjänsten
- Tillträde efter överenskommelse

Skriftlig ansökan med meritförteckning eller andra referenser ska vara Byggnads Malmö tillhanda senast den 27 februari 2007 under adress:

Byggnads Malmö
Scheelegatan 27
212 28 Malmö

Upplysningar om tjänsten lämnas av mättningsföreståndare Rolf Persson, 040-669 78 20.

Facklig representant Christer Olsson, 040-669 78 11.

NU SKA BYGGBYXOR

VARA TRENDIGA

Det är svårt att kamouflera sig på bygget. Anders "Bullen" Johansson i aktion, iförd L.Bradors byxor.

En kamouflagefärgad och en svart hantverkarbyxa var de två solklara favoriterna i Byggnadsarbetarens test av trendiga hantverkarbyxor. Fast byggjobbarna är egentligen tveksamma. "Färgen ska visa vilken yrkeskår man tillhör", säger lagbasen Fredrik "Frippe" Flink.

TEXT MARGITE FRANSSON FOTO ROGER SCHEDERIN

Kamouflage på bygget? Knappast för att gömma sig, men det kan funka när det är som skitigast vid armering.

Det blev många skratt när byxorna först kom ut i JM:s bod vid Frösunda i Stockholm. Kamouflagefärgad? Det ingår liksom inte i byggkonceptet. Men okej då, de lovade att prova dem för Byggnadsarbetarens test. Och plötsligt visade det sig att Jobmans byxor var populärast. Trots kamouflagefärgen. De var sköna, praktiska och hade en dragsko nertill på byxorna som man kan dra åt för att slippa blåst och snö. Dessutom var tyget nertill av syntetfiber som inte drar åt sig vatten.

- Jobman var i en klass för sig. De var också lite tjockare i tyget och det är en fördel, säger träarbetaren Anders "Bullen" Johansson.

Lagbasen och snickaren Fredrik "Frippe" Flink föll också för Jobman, men hade en annan favorit.

- De var mycket sköna, men för mig är Fristads kungen, originalet. Det är klassiska byxor för byggjobbarna, säger han. Frippe tyckte dock att det var okej att Fristads nu har ett svart alternativ till de vanliga blåbyxorna.

Faktum är att tillverkarna blivit mer trendkänsliga. Hetast är kamouflage, khakifärg och svart. Därför lanseras dessa färger i hantverkskläder och de börjar synas på alltfler byggen. Fast hos Frippe och kollegorna på JM:s bygge dröjer det nog innan de blir standard. JM har sina egna yrkeskläder i blått. Frippe kallar kamouflagebyxorna för tunnelbanebyxor. Alltså lite trendigare byxor man kan ha när man åker hem från jobbet. Men den företeelsen gillar han egentligen inte.

- Vi har jobbat i hundra år för att få bra bodar för byggjobbarna och nu så byter folk inte om i dem, utan sitter svettiga på tunnelbanan, säger han.

Fast det är skillnad på kamouflage och kamouflage. Jobmans, som var lite mörkare och diskretare i färgen, tyckte gänget var okey, däremot slog de flesta bakut inför utseendet på L. Bradors. För ljust, för skrikigt, mer för dem som jobbar som målare, eller inom mur och puts, tycker de. Flera tyckte också att L.Bradors byxor var för stora i storleken. De fick mest kritik om storlekar. Att de var stora gjorde också att knäskydden hamnade fel. Men betongarbetaren Anders Gleisner hade dem som favorit.

- De var bra att jobba med inomhus. Lite som jeans. Och där fanns två inställningar för knäskydden.

Frippe tycker det är viktigt att man ser på hantverkare vilken yrkeskår man tillhör. Betongarbetaren och testpiloten Anders Gleisner slår till med en idé för tillverkarna.

- De får väl satsa på blå kamouflage, säger han.

Fast viktigast är ändå funktionen.

- Jag tycker inte att det var så stor skillnad på byxorna, inte med fickor och sådant. Jag kan tänka mig att jobba i alla, säger snickaren Thomas Mattson.

Första dagen testade han Snickers byxor när han låg på knä och armerade och han var nöjd med de speciella knäskydden för dessa byxor.

Skydden ingår inte utan man måste köpa till dem extra. Dels var skydden bra och dels hamnade de rätt när han låg på knä. Men det går också att använda vanliga knäskydd. Flera tyckte att Björnkläder knäskydd hamnade för lågt och de fick även kritik för att det fanns tåtar och tampar som hängde löst, med risk att fastna.

Byggnadsarbetarens testpanel bestod av: Ulf Jonsson, snickare, Thomas Mattsson, betong, Fredrik Flink, snickare, Morgan Borg, snickare, Anders Gleisner, betongarbetare och Anders Johansson, snickare. ●

	JOBMAN	FRISTADS	SNICKERS	BLÅKLÄDER
Pris inkl. moms	873 kronor	649 kronor	574 kronor (knäskydd extra)	719 kronor
Material	bomull	bomull	bomull/polyamid	polyester/bomull
Bekvämlighet	4 SKÖNAST	4	4	3
Passform	4	4 KUNGEN	3,5	4
Bra fickor, hållor	4	3,5	3,5	3
Trendfaktor	3,5	3	3	3
Kommentarer	"Sköna, bekväma byxor", "Utseendet är nog för den som inte har någon bod att byta i, utan måste åka tunnelbana i arbetskläder", "Bra att man kan dra åt nere vid benen mot snön", "Ovant med kamouflage, man vill att det ska synas att man är en riktig byggnadsarbetare".	"Originalbyxorna, detta är kungen", "Klassiska byxor för byggnadsarbetare", "Bra storlekar", "Snygga", "Hög gren, inte van vid att man har snedfickorna under de utanpåliggande fickorna. Det känns som att saker ramlar ur snedfickorna", "Bra fickor för knäskydd".	"Tunnast, känns kallast, men helt ok om man gillar materialet", "Knäskydden sitter perfekt, när man går ner på knä", "Stora i storleken", "Dåligt med snedfickor under framfickorna".	"Bekväma", "Rejåla", "Stelt tyg", "Små hålsterfickor", "Bra att man sätter i knäskydden utifrån", "Tyget framför knäskyddet känns för tunt".
Betyg				

"SVART ÄR DET NYA BLÅTT PÅ BYGGET"

● **Man kan tycka vad man vill. Men byggbranschen har blivit trendkänslig. Det märker tillverkarna av hantverkskläder som lanserar nya färger och mönster för byggnadsarbetare.**

Blå hantverkskläder dominerar stort. Det är det klassiska plagget på bygget, men framför allt bland de yngre finns ett intresse för lite coolare kläder.

Störst på hantverkskläder för byggnadsarbetare är klassiska

Fristads. Företaget har numera svarta hantverksbyxor i sitt sortiment och företaget har dragit i gång ett nytt, hemligt projekt som har att göra med mer trendriktiga kläder, berättar vd:n Stefan Dinér.

– Trenden rent allmänt bland företagen är väl att man är mindre bunden till hur det alltid har varit förut. Behovet ökar av olika färger, färgkombinationer och material, säger han.

Detta bekräftas också av Björnkläders marknadskoordinatör Marie Stojkov, som ser en ny färg slå igenom.

– När det gäller färger vill svenska män gärna ha kläder i svart eller blått. För de yngre verkar det svarta vara det nya blått.

Skyddas märke L.Brador har tagit fram hantverkarbyxor i kamouflage och två varianter av kritstrecsrandigt.

Det finns en marknad för det, anser produktchefen Fredrik Claesson.

– Det pågår ett generationsskifte i branschen och någon

måste ta initiativ och vara först med nya produkter, säger han.

Trendkläderna syns framför allt på mindre företag. De flesta byggnadsarbetare tycker att blåkläder ger en identifikation som yrkespersoner. Kläderna är både skydd och verktyghållare. En vara som bara är cool, men dålig att jobba med dör direkt.

– Kraven är att produkterna måste vara attraktiva både designmässigt och finnessmässigt, säger Fredrik Uhrbom, marknadschef på Snickers. ●

L.BRADOR

BJÖRNKLÄDER

525 kronor

694 kronor

bomull

bomull/cordura

3

3

3

FÖR STORA

3

3

3

KONSTIGA

3

2,5

"Nej, de här skulle jag inte använda", "Sämsta byxorna", "Största i modellen, jag tyckte att de hängde", "Inte byggnadsarbetarbyxor, utan tunnelbanebyxor", "Bra knäfickor där man kan ha knäskydd i två steg, beroende på längd", "Knäskydden hamnade fel".

"Sköna, men lite konstiga fickor med remmar", "Gillade inte nyckelhållarna, man kan fastna i saker", "Konstiga remmar som hänger", "Knäskydden sitter för lågt, svårt när man går ner på knä", "Dåligt med snedfickor under framfickorna".

SÅ GICK TESTET TILL:

Efter samtal med byggföretag och klädtilverkare valde vi ut ett antal hantverkarbyxor av senaste modellerna. Dessa har sedan testats under en dag per byxa på ett bygge i Stockholm. Samtliga sex testpersoner har testat alla märken och satt betyg mellan 1-5.

Thomas Mattson på knä konstaterar att knäskydden hamnar rätt.

annons Skydda

Bjälklagen är lätta att hantera när Patrik Karlsson och Micke Nygren bygger bostäder i Trosa. Endast stål, cellplast, mineralull och högpresterande betong används i byggandet. Alla eldosor och avloppsbrunnar projekteras och gjuts fast redan i fabriken.

Lättbyggt med betong som andas

● **En ny betong fungerar som ett Goretex-plagg. Den är vattentät men släpper igenom ånga. På så sätt går det att gjuta tunt och bygga lätt.**

Också små byggföretag hakar på prefabtrenden. Byggföretaget NOKON i Vagnhärad bygger bostäder med prefabdelar som de tillverkar i egen fabrik. De använder ett lättbyggnadssystem som bara väger en tredjedel jämfört med traditionella delar av betong.

– Man kan med lätthet justera väggen med ett koben, även när det står på plats, säger Micke Nygren, betongarbetare från Nykvarn och skyddsombud i kvarteret Teologen i Trosa.

Det behövs heller inte några tunga vridstämp för att staga väggarna. Lätta diagonalstöttor duger bra.

Bostadsområdet består av tvåvånings radhus som monteras

helt utan byggställning. Skydds-räckets stolpar fästs i avstängaren i valvets ytterkant.

Ställningarna behövs först när fasaderna färdigställs. Då kläs de in med 40 millimeter tjock cellplast. Därefter kläs de med armeringsnät och ett tio millimeter lager med puts.

Lagren av isolering och puts är tillräckligt tjocka för att hindra att det bildas köldbryggor vid skarvarna som består av stål.

Innerväggar som skiljer lägenheterna åt tillverkas på liknande sätt. På bygget sätts två väggsektioner ihop. De består av tunn högpresterande betong och mineralull och monteras med en centimeters luftspalt i mellanrum. Det ger lika bra ljudisolering som en helgjuten betongvägg

Byggsystemet kallas Givent och har utvecklats av Roger Ericson, uppfinnare och entreprenör från Kalmar.

Det bygges på att man använ-

der högpresterande betong med en mycket hög hållfasthet, vilket gör att den kan gjutas tunt men blir ändå stark.

På stora bord i fabriken byggs en ram av stålprofiler, cirka 250 millimeter höga. I ramen monteras ett tätmaskigt armeringsnät som gjuts in med 25 millimeter betong. Betongen är högpresterande och har mer än tre gånger så hög hållfasthet (K 150) jämfört med vanlig betong (K40).

Betongen är genomtorr på två dygn och krympfri efter fem dygn. Då kan den beläggas med mattor eller klinker, vilket normalt tar fyra veckor med traditionell betong.

Betongen är vattentät men släpper igenom ånga; huset kan andas som ett gammalt trähus men tar inte in vatten.

Isoleringen i väggen utgörs av ett 250 millimeter tjockt lager cellplast

Ett färdigt väggblock med måtten 2,5 x 8,5 meter, totalt 22 kvadratmeter, väger 1,8 ton – som en personbil i mellanklassen. Det är ungefär en femtedel av vad ett traditionellt förtillverkat väggblock av betong väger.

KENNETH PETTERSON

Innervägg med luftspalt och isolering av mineralull.

TIPSA GREJER & GREPP!

- VINN EN TRISSLOTT

Ring 08-728 49 70

GREJER & GREPP PÅ INTERNET

Gå in på vår hemsida

www.byggnadsarbetaren.se

MÖTEN & SÅNT

Svenska Byggnadsarbetareförbundet
106 32 Stockholm Besöksadress: Hagagatan 2, Stockholm
tel 08/728 49 00

Uppland

Portalgatan 6A
tel 018/19 45 00, fax 018/19 45 01

● **Rörklubben:** årsmöte 8 feb, kl 17.
Avd expedition, Portalgatan 6 A,
Uppsala.

VILL DU ANNONSERNA OM MÖTEN OCH AKTIVITETER:

kontakta Leila Hanni
08-728 49 42
leila.hanni@byggnads.se

annons grabber

annons Skydda

annonsHultafors

Softa byggkillar spelar hård rock

Betongaren Petri Joronen hittade en basist på bygget 2001. Nu har han och basisten – håltagaren Rickard Jernberg – en skiva på gång. Men viktigare än plattsläpp är att få spela live tillsammans med resten av rockbandet Sixdayslater.

TEXT JENNY BERGGREN FOTO ANNA SIMONSSON

Det är en måndag efter jobbet. Rickard Jernberg har ägnat arbetsdagen åt att höja taket över en rulltrappa. Nu hänger han på sig basen över blåbyxorna och jamar loss tillsammans med Petri Joronen i en källare i södra Stockholm. Det syns att de trivs. Petri sitter bakom trummorna med ett litet leende. En stund senare säger han att det är lite som terapi att spela, att helt gå upp i något man tycker är roligt. Rickard pratar om ”det simpla lyckoruset” som det som får honom att lägga ner tid på musiken:

– Kicken när man spelar och det låter bra, när man känner kontakten i bandet.

De båda bandkamraterna träffades under ombyggnaden av ett behandlingshem 2001. Rickard gjorde hål för ventilationen, Petri brandtätade när rören var på plats. De lyssnade på samma radiokanal och började prata musik. Petri värvade Rickard till Sixdayslater som han redan hade tillsammans med den sångare och den gitarrist som fortfarande ingår i bandet.

Medan Rickard och Petri ger exempel på hur bandets musik kan låta, om än utan gitarr och sång, sitter gitarristen Fredrik Berglund i rummet bredvid och finslipar på mixningen av det som snart är en färdig skiva. Det finns inget bolag som ska lansera den. Bandet gör den klar och anlitar ett bolag som sköter exempelvis paketering. Därefter ska bandmedlemmarna jobba med spridning och distribution. Förväntningarna är inte direkt uppskrivade i bandets byggfalang, som består av två småbarnspappor som verkar ha fötterna på jorden.

– Jag trivs rätt bra på bygget, svarar Petri på frågan om drömmen är att leva på musiken.

– Det började väl som en dröm. Men så har man fallit in i arbetslivet och den ekonomiska tryggheten, säger Rickard.

Därmed inte sagt att de inte månar om skivan. Rickard tycker att det är roligt att lyssna på resultatet nu, långt efter att han gjort sin lilla del. Petri säger att han å sin sida skulle vilja lägga

om trummorna från början. Men det är också hans ständiga roll i bandet, att aldrig vara nöjd.

– När Fredrik och Mathias kommer med låtförslag är de rädda att jag ska dissa, säger han.

Det är de andra båda bandmedlemmarna som skriver musiken, med texter om allt från brustna hjärtan till Helge Fossmo och Usama bin Ladin. Stilen skulle Petri och Rickard kalla rock. Men de har svårt att peka ut referenser i andra band. Många säger sig höra Nirvana, enligt Petri, men själv förstår han inte riktigt det.

Under 2006 är det inte så många som har hört bandet över huvud taget, verksamheten har gått på sparlåga bland annat för att några medlemmar fått barn. Men under 2007 ska det bli ändring – skivdistribution, mer tid i replokalen och förhoppningsvis fler spelningar.

– Det är jätteroligt att spela ute, men det är mycket roddande, säger Petri.

– Men samtidigt är det ju att få spela live som driver en, svarar Rickard och får medhåll.

Han tycker att drömscenen vore en stor utomhusarena. Petri instämmer först, men säger sedan att han gillar små ställen – som ett där det var som att spela i någons vardagsrum.

– Det var hemtrevligt. Men vad orockigt det låter, säger han.

Så vansinnigt rock'n'roll var kanske inte bandets senaste spelning heller. Då lirade de Santana- och Stevie Wonder-låtar när Petris bostadsrättsförening fyllde år. Att leva upp till någon form av rockmyt tycks å andra sidan inte intressera killarna så mycket. Petri håller med om att både rockvärlden och byggbranschen är miljöer som förknippas med klichéer om starka, tuffa män med attityd. Men han säger att de som verkar hårdast på scenen ofta är väldigt snälla när de kliver av. Och på de senaste byggföretagen där han har jobbat har attityden varit ”soft”.

– Sen finns det old-timers hårda byggkillar, men det är bara nördigt, tycker jag. ●

Rickard Jernberg och Petri Joronen har slutat jobba ihop, men spelar fortfarande tillsammans.

Ett ramverk av trä utgör skelettet i husen.

Igloohus klarar snö och orkaner

Arkitektur/
Den iglooformade husen skulle förmodligen inte beviljas bygglov i en svensk tätort, men i områden med speciella seismologiska eller geografiska förhållanden kan husen vara perfekta.

Konstruktionen kan stå emot såväl stora snömassor och orkaner som jordbävningar visar tester som har gjorts vid universitetet British Columbia i Vancouver.

Anledningen är att den run-

dade skalkonstruktionen kan fördela laster och tryck jämnt över hela skalytan.

Bakom innovationen står den egyptiske ingenjören Salah R El-deib, vd för kanadensiska Altus Engineering, som har utvecklat husen och konstruerat det ramverk av trä som utgör själva skelettet, skriver tidningen Ny Teknik.

Huset levereras i färdiga moduler som byggs ihop på plats, på samma sätt som vilket trähus som helst, fast i iglooform.

De iglooformade husen har mött stort intresse i Kanada.

Den stora gör-det-självaruhuset Home Depot vill sälja små träigloor till hemmabyggare och den kanadensiska biståndsmyndigheten är intresserad av dem som nödhjälp till jordbävningssdrabbade områden.

För den som vill bo i en träigloo går det bra att åka till New Denver, British Columbia. Där har en prototyp blivit ett litet hotell, Villa Dome Quixote.

KATARINA CONNHEIM

Han snattade sig till lyxliv

Byggtjuv/
Ställningsbyggaren levde i ett hus med havsutsikt, hade två Mercedes och en BMW och åkte på lyxiga semester. "Jag har gjort bra fastighetsaffärer", hävdar han själv. "Han är proffssnattare", säger polisen.

Han åkte fast när han skulle snatta tre flaskor konjak. Nu riskerar han flera år i fängelse.

För i 62-årige Raymond Crockfords hus i Wymouth, England, hittade polisen mängder med stöldgods.

Förutom rena lagret med alkohol fanns där också mindre mängder av sådant som kaffe och dyra parfym.

Han har levt som en miljonär, tack vare allt han snattat och sålt vidare de senaste 25 åren, hävdar polisen.

Själv hävdar ställningsbyggaren att snattandet är ett beroende, något han tar till när han är stressad och deprimerad. Lyxlivet ska han ha finansierat med hjälp av fastighetsaffärer i Spanien, ersättning för en skada och pengar efter en skilsmässa.

Stöld bekostade lyxsemester.

PRESENS BILD

BÖCKER

Smuts

av Katarina Wennstam

Roman/ IIII

Advokaten Jonas lever dubbelt. Utåt sett en framgångsrik yrkesman med lyckligt familjeliv, är han i själva verket sexmissbrukare och stamkund hos Stockholms prostituerade. Det är bara en tidsfråga innan fasaden rämner. Katarina Wennstams romandebut är spännande, men tyvärr övertydlig. Det är faktiskt möjligt att förklara för mycket. AS

Med lätta bevis

av Jacqueline Winspear

Deckare/ IIIII

Detektiven Maisie Dobbs löser fall i London, mellan världskrigen. Mumma för den som gillar engelskt mys, men inte vill bli dränkt i te och scones. AS

Kärleken den röda

av Jesper Hall

Roman/ III

Trasig avkomma till 68-vänster försöker förstå sin barndom. Intrigen är en aldrig glömd upplevelse under ett tältläger med

västtysk aktivist som gästtalare. Lyckas aldrig riktigt fånga varken upprorets tid eller nutida besvikelse. ID

Okrossbar

av Martin Jonols

Roman/ IIII

Staplade metaforer som lite för ofta skruvas till obegriplighet av kemiska substanser. Trots det rätt rolig satir om Hägerstensbarnens galna uppror mot skamsen och rädd medelklass.

Martin Jonols ser i sin debutroman dagens motsättningar klarare än de flesta. ID

Warda

av Sonallah Ibrahim

Roman/ IIIII

Mästerlig roman om hur den politiska kraften i socialistiskt influerad arabisk nationalism desarmas av oljemiljarder och förvandlas till islamisk fundamentalism. Utan att knappt nämna de där begreppen. Vård fem spikar om det inte varit lite för mycket av dokumentär. ID

Brad Pitt svingar hammaren i Indien.

Brad Pitt lägger takbjälkar

Välgörenhet/

Det har tidigare ryktats att skådespelaren Brad Pitt har funderat på att lämna filmduken för arkitektyrket. Nu har han i stället prövat livet som byggnadsarbetare.

Han arbetade tillsammans med en före detta president och en före detta Miss World. Men efter några kortare stunder med mursleven återvände han till att göra film.

Den amerikanske ex-presidenten Jimmy Carter ägnar varje år en vecka åt att bygga hus med organisationen Habitat for Humanity – vars idé är

att bygga enkla bostäder tillsammans med behövande personer och volontärer runt om i världen. Veckan innan Brad Pitt byggde hus i Jimmy Carters projekt utsågs 1980-talsrockaren Jon Bon Jovi till ambassadör för organisationen.

Jimmy Carters veckolånga projekt var i år placerat i Indien. Utanför Bombay byggde ett par tusen volontärer hundra bostäder. Det sammanföll med att Brad Pitt är i Indien för att producera film. Han besökte bygget två gånger, för att kort pröva på först murning och sedan att lägga takbjälkar.

BORTGJORD IGEN

- Tänk, jag höll på att säga till gubben där borta att det här var ett

riktigt trist party – och så var det han som var värden.

- Jaha ja, ni måste mena min man ...

med Bauer som är värt en hemlig summa.

SCANPIX

Sexgalen efter jobboldycka

Falolycka/

Ett fall på jobbet förändrade livet för 29-åriga Stephen Tame i Storbritannien. Den religiöse mannen fick en extrem sexlust efter olyckan. Hans fru fick stundtals fly hemmet för att få resit och han var otrogen med en kvinna från församlingen. Nu stämmer han arbetsgivaren på motsvarande 42 miljoner kronor, skriver The Times.

Guld-Nicklas

Plattsättare/

Det är bra att heta Nicklas Bäckström just nu. Inte nog med att hockeystjärnan och plattsättaren blev årets nykomling på Sportgalan. Han har skrivit på ett reklamkontrakt

SCANPIX

”Det finns inget så roligt som folk som tar sig själva på allvar.”

Lars Brandeby, humorist (SvD)

”Jag kan tänka mig en politisk bana efter astronautkarriären.”

Christer Fuglesang, astronaut, f d studentpolitiker (m) (Aktuellt i politiken)

”Arbetarrörelsen var, när den växte fram, lika mycket en kulturrörelse där man brottades med filosofiska och ideologiska frågor. Men just nu känns det som om socialdemokratin har blivit för mycket av röstfixarparti och för lite folkrörelse.”

Helle Klein, präststudent, f d ledarskribent (s) (Aktuellt i politiken)

”Det såg ut som en hundbur, kan man säga. En plan av grus med ett högt stängsel omkring. Det var min uppväxt, kan man säga.”

Zlatan Ibrahimovic, fotbollsproffs, om sin barndom (Land)

Tipsa oss om smått och stort som rör byggande och allt däromkring. Ring eller skriv till a.s@byggnadsarbetaren.se, 08-728 48 00.

SKIVOR

Fläskkvartetten:

Voices of Eden

Stråkpoesi/TTTT

Tolv spår med elva olika vokaler.

Bland namnen märks Thåström, Robyn och (förstås) Freddie Wadling. Rösterna hålls ihop av kvartettens omisskännliga pendlings från finstämt till industri. Christian Walz sjunger uppreparande: "pretending there's a way, to make it stay the same". Det låter som en uppmaning, men jag vet inte riktigt till vad. js

MATLÅDAN

Italiensk färsbiff (3-4 pers)

- 400 gram kalv- eller nötfärs
- 1 msk hackad basilika
- 1 msk parmesan/annan ost
- 1 ägg
- 2 dl grädde
- 3 tsk sambal oelek
- 2 vitlöksklyftor
- Salt, peppar

- 1 Blanda färsen med ägg och grädde. Rör i basilika, parmesan samt sambal, salt och peppar. Forma små biffar som på bilden.
- 2 Lägg i smord panna och ugnsgratinera i 200 grader i c:a 20 minuter.
- 3 Serveras med fyllda ravioli och olivoljestekta kikärtor.

MICKE SELANDER

MATS FOGEMAN

Hur rekryterar Uppland så många medlemmar?

Statistiken för 2006 visar att om alla Byggnads avdelningar vore lika alerta som Uppland med att få in nya medlemmar skulle medlemsantalet öka stort.

Vad är det som gör att Byggnads Uppland är så framgångsrika när det gäller medlemsrekrytering?

– Vi ombudsmän är anställda för att ta vara på medlemmarnas intressen och se till att de oorganiserade blir medlemmar, så enkelt är det, svarar Emil Persson, ombudsman på Byggnads avdelning Uppland. Vi försöker informera på alla sätt vi kan om värdet av att vara fackligt ansluten. Det gör vi genom att besöka arbetsplatserna. Bland annat i samband med UVA (utvecklingsavtal)-möten. I Sverige får du hålla fackliga möten på betald arbetstid, fem timmar om året. Det är ju fullkomligt idiotiskt att inte utnyttja det, säger Emil.

Företagsansvariga ombudsmän

Varje ombudsman i Uppland är företagsansvarig, vilket betyder

● Emil Persson

”En viktig del i värningsarbetet är informationsträffar med ungdomar som går på byggymnasierna.”

att varje ombudsman ansvarar för ca 150 specifika företag.

– ”Mina” företag har jag stenkoll på, man lär känna företaget och har en bra dialog med de flesta. Överlag gäller en mycket högre organisationsgrad på större företag. Där har du inte heller så

stora arbetsmiljöproblem.

De mindre företagen den stora utmaningen

– Det är de mindre företagen som är den stora utmaningen.

Det är där vi har flest oorganiserade. Det är också där som arbetsmiljön är mest eftersatt. Vi försöker att komma ut på så många företag som möjligt. Trots att tiden inte räcker till och att det finns många andra frågor att lösa, som olika typer av förhandlingar etc så finns det alltid tid avsatt för arbetsplatsbevakning. Även om man skulle önska att det fanns mycket mer tid till det.

Intern värvartävling

– En kul grej vi har börjat med här i Uppland är en intern tävling om vem som värvat flest medlemmar. Det är ett påhitt av våra receptionister, de har beställt medaljer och små pokaler som delas ut till årets värvare. Vi kan skämta och hetsa varandra lite på skoj kring det här. Det ger en glad stämning på avdelningen, samtidigt som vi faktiskt har mycket bra koll på när vi får in nya medlemmar.

– En annan sak vi pratat om är att många av de telefonsamtal som kommer in till avdelningen ofta kommer från personer som faktiskt inte är medlemmar. Därför är det jätte-

viktigt att tänka på att alltid ställa frågan om de är medlemmar eller inte, innan de lägger på luren.

Skolinformation på gymnasiet

En annan viktig del i värningsarbetet är informationsträffar med ungdomar som går på byggymnasierna. På Upplandsavdelningen är det en person som ansvarar för ungdomsinformationen. Så gott som alla är inskrivna i Byggnads då de går andra året på gymnasiet. Minst en gång per år får de muntlig information av en ombudsman. Tredje året

har vi information tre gånger.

– Vi vill att de ska ha bra kunskap om facket när de kommer ut i arbetslivet, varför man är med och vad man kan ha för nytta av ett medlemskap. De ska veta vad kollektivavtal är för något. Ett medlemskap ska inte motiveras av en billigare hem-

försäkring utan meningen är att ge ungdomarna en ökad medvetenhet helt enkelt, avslutar Emil Persson.

”Vi ombudsmän är anställda för att ta vara på medlemmarnas intressen och se till att de oorganiserade blir medlemmar, så enkelt är det.”

Så ska den ekonomiska brottsligheten bekämpas

I byggbranschen ser vi hur den svarta ekonomin växer. Det är ett allvarligt hot mot såväl seriösa företagare som seriösa arbetstagare. För att opinionsbilda mot "svart ekonomi" är Byggnads med och finansierar ett forskningsprojekt, under BRÅ:s ledning, tillsammans med Elektrikerna, Målarna, SEKO samt sju arbetsgivarorganisationer.

I samarbete med BRÅ, Brottsförebyggande rådet, ska den ekonomiska brottsligheten i byggbranschen bekämpas. Se-

riösa företag slås ut då de konkurreras ut av företag som "betalar" svarta pengar och till viss del eller helt bedriver ekonomisk brottslighet. Den värld som många företagare och anställda i vår bransch möter präglas alltför mycket av "vård" och "hot".

Samarbetsprojekt

Det behövs flera åtgärder för att motverka svart ekonomi. Därför har Byggnads tillsammans med arbetsgivare- och arbetstagarorganisationer finansierat ett forskningsprojekt som leds av

Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Den kunskap som finns i dag om organiserad ekonomisk brottslighet i byggbranschen är dålig. Konsekvensen kan bli att de brottsbekämpande och brottsförebyggande åtgärderna därmed baseras på felaktiga grunder, vilket i sin tur leder till en minskad effektivitet.

I byggbranschen anser vi att den organiserade ekonomiska brottsligheten är särskilt angelägen att motarbeta, inte enbart av skatteskäl, utan för att det är en brottslighet som genererar makt, vilken tar sig uttryck i

våld, utpressning och korruption. Den senaste tiden har flera avancerade kriminella härvor i byggbranschen avslöjats. Det är därför nu ett bra utgångsläge att ta avstamp från dessa härvor för att få en bild av denna brottslighets strukturer och upplägg.

Få bättre kunskap

Vår förhoppning är att vi med BRÅ:s resultat ska få en bättre bild av hur brottsligheten fungerar och utifrån detta komma med förslag som kan bekämpa den ekonomiska brottsligheten.

Bygglöpet ger en bra sammanfattning

Ett inslag i avtalsrörelsen och i vår allmänna opinionsbildning är "Bygglöpet". Det är en löpsedel/affisch med korta samt förhoppningsvis slagkraftiga och pedagogiska formuleringar som distribueras med nr 1-6 av Byggnadsarbetaren under 2007.

Utöver de löp som distribueras med ytterligare fyra nummer av Byggnadsarbetaren kommer varje avdelning att förfoga över en bunt löpsedlar av varje löp. Önskar du ytterligare exemplar av Bygglöpet ta kontakt med din avdelning.

Vad tycker du om Bygglöpet? Har du frågor och synpunkter, kontakta vår pressekreterare Håkan Olander: 070-590 40 38.

A-KASSAN

■ Ersättning från a-kassan betalas ut följande dagar: Den 8 februari, 15 februari, 22 februari och den 1 mars.

AUTOGIRO

■ Betalar du medlemsavgift via Autogiro måste pengar finnas på ditt konto senast den 27 februari.

● Biljett till Byggmässan som medlemsförmån.

Träffa Byggnads på Mässan i Göteborg

Den 13-16 mars genomförs Byggmässan i Göteborg. Här kan du träffa företrädare för Byggnads och få svar på dina frågor.

Du kan också ta del av ett stort utbud av verktyg, byggmaskiner, arbetskläder och mycket annat. Och du har goda chanser att träffa gamla bekanta och knyta nya bekantskaper.

Ytterligare information kommer i Inblick i nästa nummer av Byggnadsarbetaren.

Med det påföljande numret av Byggnadsarbetaren, som kommer den 8 mars medföl-

jer som medlemsförmån till de västsvenska avdelningarnas medlemmar en inträdesbiljett till mässan. Vill du bjuda med någon så kan du kontakta din avdelning från den 8 mars och få en biljett. Det kan också du göra som bor utanför Västsverige och vill besöka mässan.

Det är vanligt att byggföretag, bygglag etc tar paus från det vanliga jobbet och besöker mässan. Ta gärna upp detta med kompisar och chefer.

Välkommen till Byggmässan och Byggnads monter!

FÖRVÄNTNINGARNA PÅ MONA

Sedan valet har det skrivits och pratats i tid och otid om vem som ska efterträda Göran Persson. Beslutet kommer den 17-18 mars. Det är naturligtvis orimligt lång tid för ett ordförandeval. Men sådana är stadgarna. Ingen kan säga att frågan hastats fram.

Den väldiga uppmärksamheten visar hur tungt uppdraget är och vilken avgörande roll som socialdemokratin förväntas spela.

Allt talar för att de valda ombuden för landets partimedlemmar väljer Mona Sahlin. Det är ett bra val. Grunden är att hon vill ha uppdraget och att de andra kandidaterna sagt nej.

Jag har förväntningar på Monas ledarskap och lyhördhet inom bland annat fem områden:

1 Arbetslivet. Fler och fler jobbar. Men arbete är inte bara en fråga om kvantitet. Det handlar också om kvalitet. Vad är det för nytta med jobb som sliter ut folk? Vi säljer vårt arbete men inte vår hälsa står det på nya Bygglöpet, som alla medlemmar får i dagarna. Vi måste lyfta fram de mänskliga riskerna med att dag ut och dag in gå till ett jobb som är nedslitande. Eller som ger så dålig utkomst att pengarna inte räcker till något av livets goda.

2 Boendet. Vi bor mer än vi jobbar. Men högerregeringen har i praktiken avskaffat den lilla bostadspolitik som fanns kvar. De unga eller de äldre kan inte förlita sig på att marknadskrafterna ska klara bostadsförsörjningen. Och inte kan vi väl fortsätta att slita mer på bostäderna än vad vi rustar upp

och förnyar. Vi, och då menar jag många i folkrörelserna, måste utveckla en ny social bostadspolitik.

3 Klimatet. Nu finns en bred folklig förankring för att få slut på överutnyttjandet av jordens resurser. Ska ännu mer vatten rinna förbi alla de platser där miljövänliga vattenkraftverk kan byggas? Är modern kärnkraftsteknik något vi kan negligera? Och hur får vi fram energieffektivare byggnader och kommunikationer?

4 Omvärlden. Socialdemokratin har alltid haft en starkt internationell inriktning

Vi borde därför lyfta oss ovan den europeiska exercisen med paragrafer hit och dit. Hela världen är vårt arbetsfält – i klimatfrågan, liksom när det gäller att hindra krig och utplåna fattigdom.

5 Sist, men inte minst: Det behövs en ökad öppenhet i partiet så att fler känner deltagandets glädje.

Det blir spännande att se hur Mona formar sitt ledarskap. Speciellt för mig som sitter i partistyrelsen. Jag är hoppfull men ska försöka vara kritisk. Var det ni andra också.

Vi byggnadsarbetare ska inte vara några nickedockor utan bör säga ifrån när det finns anledning därtill. □

”Vi säljer vårt arbete, men inte vår hälsa.”

HANS TILLY
förbundsordförande

Telefon 08-728 48 10
Mobil 070-552 67 40

E-post hans.tilly@byggnads.se

TILLY TYCKER TILL...

...OM TYSKA NCC

Det går allt bättre för NCC i Tyskland. Det är bara att gratulera och önska byggföretaget lycka till. Det skulle vara kul om något tyskt byggföretag satsade på Sverige på motsvarande sätt. Välkommen till ett land med ordning och reda och välutbildad arbetskraft. De svenska kollektivavtalen ligger klara för undertecknande!

...OM ADVOKATRÅD

Du riskerar att få problem om Byggnads upptäcker att du saknar kollektivavtal, varnar advokat Anders Elmér i Dagens Industri en ensamföretagare som tänker anställa tre polacker till löner under avtalet. Hans råd är: uppträd isolerat. Inte att gå med i Sveriges Byggindustrier som finansierar advokatens framfart i EG-domstolen.

...OM FOTBOLL

Den 1 april hoppas jag att nya och bättre avtal ska träda i kraft för våra medlemmar. En vecka senare börjar allsvenskan i fotboll. Men säker kan man inte vara. Avtalen förutsätter att arbetsgivarna använder sitt förnuft och allsvenskan att vädret inte strular till det. Arbetsgivarnas och vädrets makter är svåra att förutse.

